

Zborník z konferencie

Duševné vlastníctvo na Slovensku X

(pri príležitosti Svetového dňa duševného vlastníctva)

ISBN 978-80-88994-65-7

ÚRAD
PRIEMYSELNÉHO
VLASTNÍCTVA
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

26. apríl 2010
Banská Bystrica

OCHRANNÉ ZNÁMKY

(druhy označení a zákon o ochranných známkách)

Zdena Hajnalová
26. apríla 2010

David Ogilvy:

Z N A Č K A

- „Značka je to, čo vám ostane, keď vám zhorí firma“
- Značka je súhrn všetkých charakteristík, ktoré v hospodárskej súťaži robia ponuku firmy jedinečnou
- Značka nie je len samotné logo, no tvoria ju: kvalita výrobku, zákaznícke služby, cena, slogan a iné komunikačné prvky, postoje – napr. k životnému prostrediu, reputácia, produktová línia
- Budovanie silnej značky je náročný a dlhodobý a nepretržitý proces

Ochrannou známkou môže byť

- akékoľvek graficky znázorniteľné označenie pozostávajúce zo
- slov
- písmen
- čísl
- obrázkov
- tvaru výrobku a jeho obalu
- alebo ich vzájomných kombinácií,
- ktoré je spôsobilé rozlíšiť tovary a služby jednej osoby od tovarov a služieb inej osoby

Ochránené Známky

- **slovné (v štandardnej, alebo v priloženej grafickej úprave)**
- **kombinované**
- **obrazové**
- **trojrozmerné**

- **čiernobiele**
- **farebné**

- **individuálne**
- **kolektívne**

PAXTOUR
cestovná kancelária

JOKO

Toto je moja káva

ad@la

Bratislavské
Noviny

es ex

AT

VEREX

CHRONO

Vnímateľné zrakom

- trojrozmerné
- farebné (z jednej alebo kombinácie farieb)
- hologramy
- slogany
- názvy filmov a kníh
- pohybové alebo multimedialne (videoklipy, filmové klipy, pohybové logo pre TV show)
- polohové
- výrazové - mimické

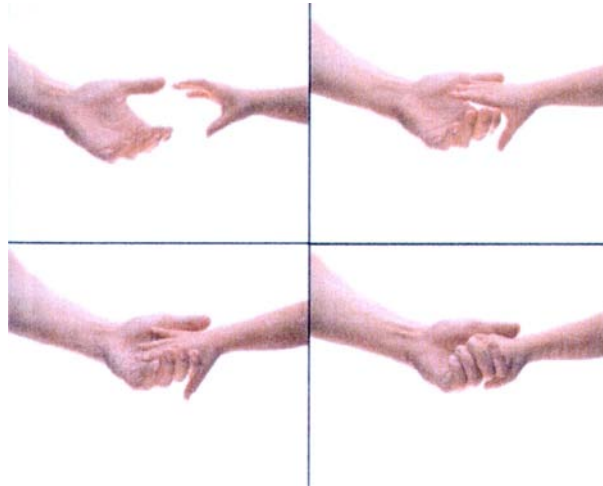

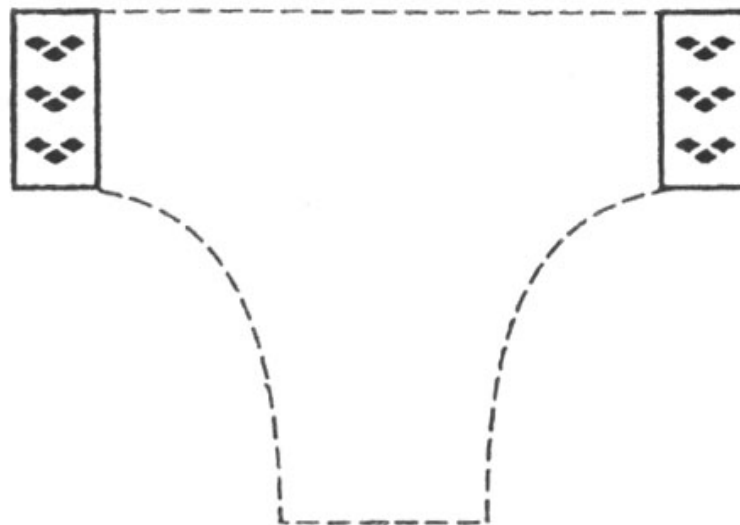
Hologram - Švajčiarsko - tr. 9, 16, 36, 38

POHYBOVÉ - MULTIMEDIÁLNE (EU - tr. 9, 28, 38,41)

Polohové - Švajčiarsko - tr. 25

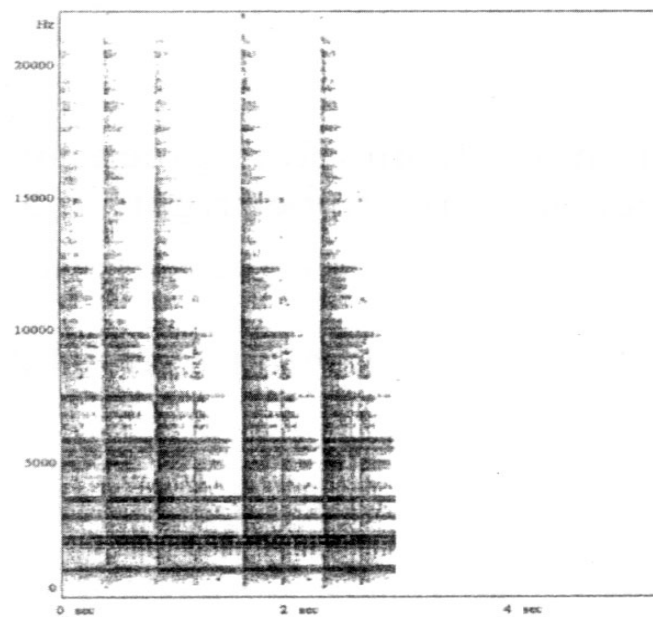

Nevnímatel'né zrakom

- **zvukové označenia**
- **čuchové (cca 20 krajín zo 72 akceptuje tento druh označení)**
- **chut'ové (je otázne, či tento druh je možné použiť aj pre služby)**
- **hmatové - alebo označenia štruktúry, či textúry**

Zvukové - Nórsko - tr. 29, 30, 35

Zvukové „NOKIATONE - CTM“ - tr. 9, 38 (Švédsko)

Čuchové označenie - USA - v tr. 4 - oleje, priemyselné tuky

„The scent of bubble gum“

(vôňa žuvačky)

- **Zákon č. 506/2009 Z.Z z. o ochranných známkach**
- **Vyhl.č. 567/2009 Z.z. ktorou sa vykonáva zákon o ochranných známkach**
- **Smernica Rady č. 2008/95/EHS (2008) o aproximácii právnych predpisov v oblasti OZ**
- **Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (správny poriadok)**
- **Zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov**
- *Oznámenie MZV SR č. 215/1998 Z.z. Dohovor o práve ochrannej známky (TLT)*
- **Oznámenie MZV SR č. 90/2010 Z.z. Singapurský dohovor o práve ochrannej známky**

Singapurský dohovor o práve ochrannej známky

- 27.5.2006 prijatý v Singapore na diplomatickej konferencii reviduje znenie Dohovoru o práve ochrannej známky
- Nadobudol platnosť 16. 3. 2009
- Pre Slovenskú republiku nadobudne platnosť 16. mája 2010
- Dohovor poskytuje zmluvným stranám účinné formálne konanie
- Vztahuje sa na označenia pre tovary a služby
- Nevztahuje sa na kolektívne známky, certifikačné známky a garančné známky
- Upravuje spôsoby prenosu a formy podania (elektronické podanie)
- Upravuje doklady potrebné pre doloženie zmeny vlastníctva ochrannej známky
- Upravuje náležitosti žiadosti o zápis licencie

Zákon č. 506/2009 Z. z.
o ochranných známkach
s účinnosťou od 1. januára 2010

- Transpozícia Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/95/ES (kodifikované znenie)
- Transpozícia Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2004/48/ES o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva
- Nariadenie Rady (ES) č. 207/2009 o ochrannej známke Spoločenstva (kodifikované znenie)
- Pojmové zosúladenie s používanou európskou terminológiou
- Štrukturálna úprava (hmotnoprávne a procesné ustanovenia)
- 5 noviel zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach (platného do 31.12.2009)

Prekážky zápisu:

**Chýba rozlišovacia
spôsobilosť**

Druh, kvalita, množstvo,
čas výroby

Obvyklé v bežnom jazyku

Tvorené tvarom výrobku

V rozpore s verejným
poriadkom

Klamlivosť o povahe,
zemepisnom pôvode

Chránené podľa
medzinárodného dohovoru

Nie je v súlade s iným
právnym predpisom

Obsahuje náboženský
symbol

Iné erby, znaky –
predmetom verejného
záujmu

Nie je prihlásené v dobrej
viere

Zemepisný názov pre vína,
liehoviny nepochádzajúce z
danej oblasti

Absolútne dôvody odmietnutia

- **Označenie prihlásené pre: Organizovanie ciest, rezervácia zájazdov, sprevádzanie turistov, turistické prehliadky, rezervácia miesteniek na cestovanie, poskytovanie prechodného ubytovania, rezervácia penziónov, rezervácia hotelov.**

Last Minute

ZAMIETNUTÁ

Prekážky zápisu:

Chýba rozlišovacia
spôsobilosť

Druh, kvalita, množstvo,
čas výroby

Obvyklé v bežnom jazyku

Tvorené tvarom výrobku

V rozpore s verejným
poriadkom

Klamlivosť o povahe,
zemepisnom pôvode

Chránené podľa
medzinárodného dohovoru

Nie je v súlade s iným
právnym predpisom

Obsahuje náboženský
symbol

Iné erby, znaky –
predmetom verejného
záujmu

Nie je prihlásené v dobrej
viere

Zemepisný názov pre vína,
liehoviny nepochádzajúce z
danej oblasti

Absolútne dôvody odmietnutia

Označenie prihlásené pre :
30 – zákusky, koláče,

TRDELNÍK

ZAMIETNUTÉ

Prekážky zápisu:

Chýba rozlišovacia
spôsobilosť

Druh, kvalita, množstvo,
čas výroby

Obvyklé v bežnom jazyku

Tvorené tvarom výrobku

V rozpore s verejným
poriadkom

Klamlivosť o povahe,
zemepisnom pôvode

Chránené podľa
medzinárodného dohovoru

Nie je v súlade s iným
právnym predpisom

Obsahuje náboženský
symbol

Iné erby, znaky –
predmetom verejného
záujmu

Nie je prihlásené v dobrej
viere

Zemepisný názov pre vína,
liehoviny nepochádzajúce z
danej oblasti

Absolútne dôvody odmietnutia

Označenie prihlásené pre :
21 – kuchynské vybavenie

TARA

ZAMIETNUTÉ

Prekážky zápisu:

Chýba rozlišovacia
spôsobilosť

Druh, kvalita, množstvo,
čas výroby

Obvyklé v bežnom jazyku

Tvorené tvarom výrobku

V rozpore s verejným
poriadkom

Klamlivosť o povahe,
zemepisnom pôvode

Chránené podľa
medzinárodného dohovoru

Nie je v súlade s iným
právnym predpisom

Obsahuje náboženský
symbol

Iné erby, znaky –
predmetom verejného
záujmu

Nie je prihlásené v dobrej
viere

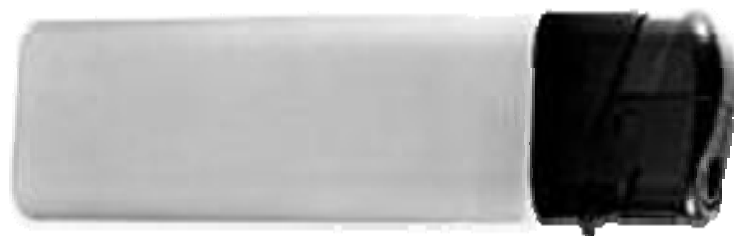
Zemepisný názov pre vína,
liehoviny nepochádzajúce z
danej oblasti

Absolútne dôvody odmietnutia

Označenie prihlásené pre :

34 - výrobky pre fajčiarov, najmä zapaľovače

• **ZAMIETNUTÉ**

Prekážky zápisu:

Chýba rozlišovacia
spôsobilosť

Druh, kvalita, množstvo,
čas výroby

Obvyklé v bežnom jazyku

Tvorené tvarom výrobku

**V rozpore s verejným
poriadkom**

Klamlivosť o povahe,
zemepisnom pôvode

Chránené podľa
medzinárodného dohovoru

Nie je v súlade s iným
právnym predpisom

Obsahuje náboženský
symbol

Iné erby, znaky –
predmetom verejného
záujmu

Nie je prihlásené v dobrej
viere

Zemepisný názov pre vína,
liehoviny nepochádzajúce z
danej oblasti

Absolútne dôvody odmietnutia

Označenie prihlásené pre:

32 - Izotonické nápoje, nealkoholické nápoje, prípravky na
výrobu nápojov, nealkoholické ovocné nápoje

35 - Reklamné služby, obchodný manažment, obchodná
správa, obchodná administratíva, kancelárske práce

43 - Reštauračné služby

Zamietnutá

Prekážky zápisu:

Chýba rozlišovacia
spôsobilosť

Druh, kvalita, množstvo,
čas výroby

Obvyklé v bežnom jazyku

Tvorené tvarom výrobku

V rozpore s verejným
poriadkom

**Klamlivosť o povahe,
zemepisnom pôvode**

Chránené podľa
medzinárodného dohovoru

Nie je v súlade s iným
právnym predpisom

Obsahuje náboženský
symbol

Iné erby, znaky –
predmetom verejného
záujmu

Nie je prihlásené v dobrej
viere

Zemepisný názov pre vína,
liehoviny nepochádzajúce z
danej oblasti

Absolútne dôvody odmietnutia

Označenie prihlásené pre :

29 – ryby, hydina, mlieko a mliečne produkty

MALÁ KRAVA

ČIASTOČNÉ ZAMIETNUTÉ pre:

- ryby, hydinu

Prekážky zápisu:

Chýba rozlišovacia
spôsobilosť

Druh, kvalita, množstvo,
čas výroby

Obvyklé v bežnom jazyku

Tvorené tvarom výrobku

V rozpore s verejným
poriadkom

Klamlivosť o povahe,
zemepisnom pôvode

**Chránené podľa
medzinárodného
dohovoru**

Nie je v súlade s iným
právnym predpisom

Obsahuje náboženský
symbol

Iné erby, znaky –
predmetom verejného
záujmu

Nie je prihlásené v dobrej
viere

Zemepisný názov pre vína,
liehoviny nepochádzajúce z
danej oblasti

Absolútne dôvody odmietnutia

Označenie prihlásené pre :

16 – knihy, periodiká, časopisy

35 - reklama

37 – stavebné konštrukcie

38 – prenos správ počítačom

41 – publikačná činnosť

42 – stavebný výskum

ZAMIETNUTÉ

Prekážky zápisu:

Chýba rozlišovacia
spôsobilosť

Druh, kvalita, množstvo,
čas výroby

Obvyklé v bežnom jazyku

Tvorené tvarom výrobku

V rozpore s verejným
poriadkom

Klamlivosť o povahe,
zemepisnom pôvode

Chránené podľa
medzinárodného dohovoru

**Nie je v súlade s iným
právnym predpisom**

Obsahuje náboženský
symbol

Iné erby, znaky –
predmetom verejného
záujmu

Nie je prihlásené v dobrej
viere

Zemepisný názov pre vína,
liehoviny nepochádzajúce z
danej oblasti

Absolútne dôvody odmietnutia

Označenie prihlásené pre :
29 – mliečne výrobky, sýry

OLYMPIC

ZAMIETNUTÉ

Prekážky zápisu:

Chýba rozlišovacia
spôsobilosť

Druh, kvalita, množstvo,
čas výroby

Obvyklé v bežnom jazyku

Tvorené tvarom výrobku

V rozpore s verejným
poriadkom

Klamlivosť o povahe,
zemepisnom pôvode

Chránené podľa
medzinárodného dohovoru

Nie je v súlade s iným
právnym predpisom

**Obsahuje náboženský
symbol**

Iné erby, znaky –
predmetom verejného
záujmu

Nie je prihlásené v dobrej
viere

Zemepisný názov pre vína,
liehoviny nepochádzajúce z
danej oblasti

Absolútne dôvody odmietnutia

Označenia prihlásené pre :

16 – obaly, etikety

32 – pivo, nealkoholické nápoje, ovocné džúsy, minerálne
vody, sirupy na prípravu nápojov

33 – alkoholické nápoje, víno

AVE MARIA

ZAMIETNUTÉ

Prekážky zápisu:

Chýba rozlišovacia
spôsobilosť

Druh, kvalita, množstvo,
čas výroby

Obvyklé v bežnom jazyku

Tvorené tvarom výrobku

V rozpore s verejným
poriadkom

Klamlivosť o povahe,
zemepisnom pôvode

Chránené podľa
medzinárodného dohovoru

Nie je v súlade s iným
právnym predpisom

Obsahuje náboženský
symbol

**Iné erby, znaky –
predmetom verejného
záujmu**

Nie je prihlásené v dobrej
viere

Zemepisný názov pre vína,
liehoviny nepochádzajúce z
danej oblasti

Absolútne dôvody odmietnutia

Označenie prihlásené pre:

25 - Športové tričká, dresy

35 - Online reklama na počítačovej komunikačnej sieti;
reklama.

41 - Organizovanie športových súťaží.

Erb mesta Dunajská Streda

v konaní

Relatívne dôvody odmietnutia z moci úradnej (§ 6)

- Do registra sa nezapíše označenie, ak je zhodné so staršou ochrannou známkou iného prihlasovateľa alebo majiteľa pre zhodné tovary alebo služby; to neplatí ak prihlasovateľ alebo majiteľ zhodnej staršej ochrannej známky udelí písomný súhlas na zápis označenia ako ochrannej známky.
- Bolo **vypustené ustanovenie**, ktoré garantovalo zaniknutej ochrannej známke z dôvodu jej neobnovenia dvojročnú ochranu pre prípad, že by si majiteľ v tejto lehote prihlásil zhodné označenie. Takéto označenie prihlásené inou osobou než majiteľom zaniknutej ochrannej známky by úrad do registra nezapísal.

Relatívne dôvody odmietnutia na základe námietok tretích osôb (§ 7)

- Ustanovenie § 7 sú transpozíciou čl. 4 Smernice EP a Rady č. 2008/95/ES o aproximácii právnych predpisov členských štátov.
- Predpokladom zamietnutia prihláseného označenia je **pravdepodobnosť zámeny** na strane dotknutých osôb. Pojem zámena spadá pod pojem **pravdepodobnosť asociácie**, t.j. vyvolanie predstavy o súvislosti medzi prihláseným označením a staršou ochrannou známkou.
- Pojem **zameniteľné** je nahradený a zosúladený s európskou terminológiou pojmom **podobné**.
- Námietkový dôvod „zhodnosti alebo zamentiteľnosti prihláseného označenia s obchodným menom“ je v platnom zákone nutné uplatniť podľa písm. f – čiže ako užívateľ nezapísaného označenia, ktoré nemá iba miestny dosah

Niektoré ďalšie zmeny v zákone o ochranných známkach

- Možnosť uplatniť si v prihláške ochrannej známky právo prednosti z viacerých prihlášok (pre každý tovar a službu uviesť, z ktorej prihlášky je uplatnený)
- Žiadosť o prevod alebo prechod ochrannej známky môže podať ktorákoľvek zo zmluvných strán a nadobúdateľ môže vykonávať úkony voči úradu až po doručení žiadosti
- Pri prevode bude úrad skúmať, či by mohlo dôjsť ku klamaniu verejnosti o povahe, kvalite, zemepisnom pôvode tovarov alebo služieb
- Žiadosť o zápis licenčnej zmluvy na používanie ochrannej známky (nie prihlášky) je oprávnená podať ktorákoľvek zo zmluvných strán (Singapurský dohovor upravuje náležitosti a prílohy tejto žiadosti)
- Doplnili sa niektoré ustanovenia o medzinárodných ochranných známkach
- Doplnila sa povinnosť oprávneného zástupcu oznámiť úradu adresu na doručovanie na území Slovenskej republiky
- Podanie urobené elektronickými prostriedkami bez elektronického podpisu musí byť v lehote jedného mesiaca doplnené v písomnej forme (inak ako nepodané)
- Prihlášky ochranných znáмок vzniknutých premenou prihlášky CTM a CTM podliehajú konaniu ako národná prihláška, deklaruje sa právo z takejto prihlášky – najskôr od dátumu prístupu SR k EÚ
- Výmaz ochrannej známky je nahradený **zrušením OZ** a **vyhlásením ochrannej známky za neplatnú**

Zrušenie ochrannej známky

Ide o odstránenie nežiaduceho stavu:

- Ak ide o nepoužívanie ochrannej známky počas nepretržitého obdobia 5 rokov
- Ak sa stala označením obvyklým pre tovary a služby, pre ktoré je zapísaná (zdruhovenie)
- Na základe rozhodnutia súdu, ak známka porušuje práva na ochranu osobnosti, alebo autorské práva, alebo je jej používanie nekalosúťažným konaním
- **Zrušenie je účinné odo dňa podania návrhu na zrušenie**

Vyhlásenie ochrannej známky za neplatnú

Návrh je možné podať z dôvodu:

- Ak bola ochranná známka zapísaná do registra v rozpore s podmienkami pre jej zápis v čase zápisu (*ktokoľvek i z podnetu úradu*)
- Ak existujú dôvody uvedené v § 7, teda kolízie so staršími právami (*len dotknutá osoba*)
- **Dôsledky vyhlásenia ochrannej známky nastávajú ex tunc, t.j. akoby k jej zápisu nebolo došlo**

Ďakujem za pozornosť

Madridský systém – medzinárodná ochranná známka

Ing. Ľubomír Dibdiak, Úrad priemyselného vlastníctva SR

Popis systému

Popri národných ochranných známkach existujú v oblasti priemyselných práv na označenie aj medzinárodné ochranné známky. Ich zápis upravujú dve mnohostranné medzinárodné zmluvy a to Madridská dohoda o medzinárodnom zápise továrenských alebo obchodných známkach zo 14. apríla 1891 a Protokol k Madridskej dohode z 27. júna 1989. Krajiny, ktoré ratifikovali alebo pristúpili k jednej alebo aj k obojom zmluvám tvoria osobitnú úniu, nazývanú tiež „Madridská únia“.

Pre Slovenskú republiku je Madridská dohoda platná od 29. decembra 1970 a Protokol od 13. septembra 1998.

Pojem „medzinárodná ochranná známka“ je zjednodušeným pojmom pre označenie, ktoré je ako ochranná známka zapísané do známkového registra medzinárodného úradu Svetovej organizácie duševného vlastníctva so sídlom v Ženeve. V registri sú u každej známky vyznačené krajiny, v ktorých je požadovaná alebo už poskytnutá ochrana v súlade s niektorou z týchto zmlúv, prípadne aj obojmi zmluvami.

Uvedené medzinárodné zmluvy vytvárajú spolu s Vykonávacím predpisom osobitný systém nazývaný tiež „Madridský systém“. Tento upravuje podávanie medzinárodných prihlášok na medzinárodný úrad do Ženevy prostredníctvom úradu pôvodu a upravuje tiež vznik, všetky zmeny a zánik zápisov, ktoré boli na základe týchto prihlášok do medzinárodného registra ochranných známkach zaznamenané. Jeden medzinárodný zápis možno považovať za súbor národných zápisov.

Madridský systém medzinárodného zápisu ochranných známkach môže použiť len tá fyzická alebo právnická osoba, ktorá má podnik, bydlisko alebo štátnu príslušnosť viazanú na jedného z členov Madridskej únie. Madridský systém nemôže byť v žiadnom prípade použitý na ochranu ochranných známkach mimo územia Madridskej únie.

Výhody systému

Medzinárodný zápis má pre prihlasovateľa a po zápise potom majiteľa medzinárodnej ochrannej známky niekoľko výhod. Na uskutočnenie zápisu ochrannej známky stačí podať len jednu prihlášku ochrannej známky na úrade pôvodu, len v jednom jazyku a zaplatiť len jeden poplatok, namiesto podávania prihlášok na známkových úradoch každej z vyznačených krajín, v rôznych jazykoch a platením rôznych poplatkov každému úradu.

Majiteľ však nemôže očakávať, že úrad každej vyznačenej zmluvnej strany, v ktorej žiada o ochranu, rozhodne pozitívne o zápise medzinárodnej ochrannej známky.

Ak úrad vyznačenej zmluvnej strany neoznámi svoje rozhodnutie o odmietnutí v stanovenej lehote (12 alebo 18 mesiacov), ochranná známka je na jej území chránená.

Po zápise medzinárodnej ochrannej známky pre určitý počet zmluvných strán má majiteľ možnosť kedykoľvek rozšíriť ochranu do ďalších zmluvných strán a to jednoduchým, rýchlym a pomerne rentabilným procesným úkonom. Je to vyplnenie predpísaného úradného formulára a zaplatenia poplatkov za každú vyznačenú zmluvnú stranu. Treba však poznamenať, že prvotné aj následné vyznačenia zmluvných krajín majú vždy len jeden dátum expirácie ochrany a teda vždy aj jeden dátum obnovy zápisu.

Ďalšia dôležitá výhoda spočíva v skutočnosti, že následné zmeny po zápise, napr. zmena mena alebo adresy majiteľa, zmena mena alebo adresy zástupcu, zmena samotného majiteľa (t.j. prevod a prechod buď úplný alebo čiastočný), obmedzenie zoznamu tovarov a služieb, licencie, záložné práva, atď. môžu byť zapísané a nadobudnúť účinky vo vzťahu k rôznym vyznačeným zmluvným stranám len na základe splnenia jedinej formality, t. j. vyplnenia jedného formulára a zaplatenia jediného poplatku.

Medzinárodný zápis predstavuje výhody aj pre známkové úrady, ktoré už nemusia skúmať formálne náležitosti, ani zatriedovať tovary a služby, ani zverejňovať ochranné známky. Navyše, ich služby sú platené: individuálne poplatky prijímané medzinárodným úradom sú prevádzané na zmluvné strany, pre

ktoré boli zaplatené, dodatkové a doplnkové poplatky sú rozdeľované každý rok medzi zmluvné strany, ktoré nemajú individuálne poplatky podľa počtu vyznačení, ktoré každá z nich má.

Konanie o zápise medzinárodných ochranných známk

Procesný postup konania pri medzinárodných ochranných známkach je odlišný od postupu konania u národných ochranných známk.

Pri národných ochranných známkach po podaní prihlášky registračný úrad urobí formálny a vecný prieskum, po ktorom nasleduje zverejnenie, aby mali tretie osoby možnosť podať námietky a až potom sa známka zapíše do registra, čím sa deklaruje, že známka je platná. U medzinárodných ochranných známk medzinárodný úrad urobí len formálny prieskum medzinárodnej prihlášky a ochranná známku hneď zapíše do registra, zverejní zápis v medzinárodnom vestníku, zašle osvedčenie o zápise majiteľovi a tiež zašle oznámenie úradom všetkých vyznačených zmluvných strán. Zápisom sa však nedeklaruje platnosť medzinárodnej ochrannej známky, pretože každá vyznačená krajina má možnosť odmietnuť predmetnej známke ochranu. Lehota na odmietnutie je podľa Madridskej dohody jeden rok, podľa Protokolu majú signatárske krajiny možnosť vybrať si buď 12-mesačnú alebo 18-mesačnú lehotu.

Doba ochrany je podľa Madridskej dohody 20 rokov a podľa Protokolu 10 rokov s tým, že aj pri Dohode sa poplatok platí vždy v dvoch splátkach na dobu 10 rokov.

História systému

Z dátumu prijatia skoršej z uvedených zmlúv a to Madridskej dohody je zrejmé, že ide o veľmi dobre prepracovanú medzinárodnú zmluvu, keďže dokázala úspešne existovať viac než jedno storočie.

Prvými členmi Madridskej dohody boli v roku 1893 Belgicko, Francúzsko, Holandsko, Portugalsko, Španielsko a Švajčiarsko, ku ktorým postupne pristupovali ďalšie krajiny.

V marci 1996, t. j. pred vstupom Protokolu do platnosti, mala Madridská dohoda spolu 46 členských krajín.

Počet zmluvných strán Madridskej únie sa po prijatí Protokolu zvýšil a k dnešnému dňu je ich 84, z toho je 83 krajín a jedna medzivládna organizácia, ktorou je Európska únia.

V Madridskom systéme sú dôležité dva prelomové dátumy.

Prvým dátumom je 1. apríl 1996, kedy vstúpil do platnosti Protokol k Madridskej dohode, ktorý aj keď nadväzuje na Madridskú dohodu, predstavuje úplne novú samostatnú zmluvu a jej členovia nemusia byť súčasne aj členmi Madridskej dohody a naopak členské krajiny Madridskej dohody nemusia byť zároveň aj zmluvnými stranami Protokolu.

Protokol priniesol do existujúceho systému medzinárodného zápisu ochranných známk niekoľko zmien, ktoré pôvodná Madridská dohoda vo svojich ustanoveniach neumožňovala.

Ide napr.

- o možnosť podania medzinárodnej prihlášky už na základe národnej prihlášky a nie až na základe národného zápisu,

- možnosť stanoviť si jednotlivými krajinami individuálne poplatky miesto poplatkov štandardných,

- možnosť transformácie medzinárodného zápisu na národnú prihlášku, v prípade zániku národného zápisu v päťročnej dobe závislosti,

- možnosť použitia okrem francúzštiny aj druhého jazyka konania a to angličtiny, ku ktorým sa neskôršie pridala aj španielčina,

- možnosť stať sa zmluvnou stranou Protokolu aj medzivládnym organizáciám

- ako aj mnohé ďalšie zmeny.

Nie však všetky zmeny Protokolu bolo možné aplikovať v existujúcom systéme okamžite. Z dôvodu zachovania veľmi dobre zabehnutého systému a z dôvodu zabezpečenia kontinuity konania a hlavne právnej ochrany známk, Protokol mal jedno obmedzujúce ustanovenie v čl. 9sexies, ktorý sa týkal výlučne krajín, ktoré boli zmluvnými stranami Dohody a pristúpili k Protokolu. Pre konanie a zápisy

medzinárodných ochranných známk vo vzťahoch medzi týmito krajinami platili naďalej ustanovenia Madridskej dohody a nie ustanovenia Protokolu.

Druhý prelomový dátum je 1. september 2008, kedy vstúpili do platnosti dosť zásadne zmeny v Madridskom systéme.

Zmeny v Madridskom systéme od 1. 9. 2008

Najdôležitejšou zmenou v Madridskom systéme je zmena článku 9sexies Protokolu k Madridskej dohode, ktorá umožní najmä

1. podanie medzinárodnej prihlášky ochrannej známky do všetkých krajín Madridského systému nielen na základe národného zápisu, ale už na základe národnej prihlášky, s výnimkou troch krajín viazaných naďalej len Dohodou (Alžírsko, Kazachstan a Tadžikistan). V prípade, že prihlasovateľ podá medzinárodnú prihlášku zároveň s národnou prihláškou alebo ju podá aj neskôršie, ale pred zápisom národnej známky do registra, úrad pôvodu, napr. ÚPV SR vyplní predpísaný formulár medzinárodnej prihlášky a do dvoch mesiacov ho zašle medzinárodnému úradu bez toho, že by čakal na zápis národnej známky. Ak vzniknú rozdiely medzi podanou prihláškou a uskutočneným národným zápisom, potom úrad pôvodu zabezpečí, aby sa tieto rozdiely premietli aj do medzinárodného zápisu.
2. transformáciu medzinárodného zápisu ochrannej známky na národné prihlášky v prípade, že medzinárodne zapísaná ochranná známka zanikla úplne alebo čiastočne v dôsledku zániku národnej ochrannej známky v priebehu päťročnej doby závislosti.
3. podanie žiadosti o následné vyznačenie ďalších krajín a žiadosti o vzdanie sa ochrany priamo majiteľom medzinárodnej ochrannej známky, resp. jeho zástupcom zapísaným v medzinárodnom registri.
4. prihlasovateľovi výber ktorejkoľvek z troch podmienok, ktorými sa preukazuje oprávnenosť podať medzinárodnú prihlášku ochrannej známky a na základe ktorých sa určuje krajina pôvodu. Týmto podmienkami sú sídlo skutočného a fungujúceho podniku prihlasovateľa, bydlisko prihlasovateľa a štátna príslušnosť prihlasovateľa, pričom prihlasovateľ, ktorý spĺňa dve alebo všetky tri podmienky v rozličných krajinách si bude môcť zvoliť, v ktorej z nich podá medzinárodnú prihlášku.

Zmena v poplatkoch v Madridského systéme

1. Od 1. septembra 2008 sa suma doplnkových a dodatkových poplatkov zvýšila z pôvodných 73,- CHF na sumu 100,-CHF. Základné poplatky v sume 653,- CHF za čiernobielu známku a 903,- CHF za farebnú známku zostali nezmenené.
2. Princíp platenia poplatkov v zmysle pôvodného znenia článku 9sexies Protokolu zostal zachovaný. Znamená to, že v prípade, keď krajina pôvodu a aj vyznačená krajina sú zmluvnými stranami Madridskej dohody a zároveň aj Protokolu, bude sa na platenie poplatkov aplikovať stále Madridská dohoda. Ak si napr. slovenský prihlasovateľ vyznačí v medzinárodnej prihláške Švajčiarsko, zaplatí doplnkový poplatok podľa Madridskej dohody v sume 100,- CHF a nie individuálny poplatok podľa Protokolu, ktorý si Švajčiarsko stanovilo v sume 450,- CHF. Takýto režim bol podľa revidovaného článku 9sexies stanovený na dobu 3 rokov, potom ho Madridská únia znovu prehodnotí.

Ostatné legislatívne zmeny Madridského systému

Zmeny Vykonávacieho predpisu

- a) s platnosťou od 1. 1. 2008 sa menia:

- prav. 1 (xvii) a (xviii), ktoré aktualizuje terminológiu,
- vkladá sa nové prav. 1bis, ktoré legislatívne upravuje zmenu podriadenosti ochrannej známky z Madridskej dohody na Protokol a naopak,
- prav. 25 ods. 1 písm. c) a tiež prav. 30 ods. 4., ktoré sú upravené vzhľadom na nové pravidlo 1bis

b) s platnosťou od 1. 9. 2008 sa menia:

- prav. 1 (vii) až (x), ktoré aktualizuje terminológiu,
- prav. 6, ktoré upravuje a zjednodušuje jazykový režim Madridského systému,
- prav. 9 ods. 7 písm. b) (iii), ktoré aktualizuje náležitosti medzinárodnej prihlášky,
- prav. 11 ods. 1 písm. b) a c), ktoré aplikuje článok 9sexies Protokolu na vyznačenie krajín, ktoré sú členmi len Madridskej dohody,
- prav. 16 ods. 1 a prav. 18 ods. 2, ktoré aplikujú článok 9sexies Protokolu na predbežné odmietnutia ochrany,
- prav. 24 ods. 1 písm. b) a c), ktoré aplikujú článok 9sexies Protokolu na následné vyznačenia po medzinárodnom zápise,
- prav. 40 ods. 4., ktorým sa upravujú prechodné ustanovenia.

Ďalšie zmeny v Madridskom systéme platné od 1. 9. 2009

Tieto zmeny priamo nadväzujú na zmeny z roku 2008 a ich cieľom je zefektívniť konanie, hlavne čo sa týka predbežných a konečných odmietnutí medzinárodných ochranných znáмок vo vyznačených zmluvných stranách.

Pôvodné pravidlo č. 17 Vykonávacieho predpisu, ktorým sa upravovali všetky fázy konania o odmietnutí od začiatku až do jeho ukončenia bolo kvôli prehľadnosti konania zmenené tak, že v ňom zostali len ustanovenia o predbežnom odmietnutí a ďalšie fázy konania upravujú novovytvorené pravidla 18bis a 18ter.

Pravidlo 18bis definuje a upravuje dočasný stav medzinárodnej ochrannej známky na území vyznačenej zmluvnej strany, t.j. obdobie po skončení prieskumu z úradnej moci až do dátumu, v ktorom je možné podať ešte námietky alebo pripomienky.

Pravidlo 18ter definuje a upravuje konečný stav ochrannej známky na území vyznačenej zmluvnej strany. Rieši všetky možnosti ukončenia, t. j. priznanie ochrany v prípade, že nebolo vydané predbežné odmietnutie ako aj priznanie, resp. odmietnutie ochrany, v prípade že bolo vydané predbežné odmietnutie. Veľmi dôležité ustanovenie je v odseku 1 tohto pravidla, ktorému však v zmysle prechodných ustanovení bola posunutá účinnosť až od 1. januára 2011.

Pravidlo 18ter

(1) Vyhlásenie o poskytnutí ochrany, ak nebolo podané oznámenie o predbežnom odmietnutí

Ak pred uplynutím lehoty podľa článku 5(2) dohody alebo článku 5(2)(a), (b) alebo (c) Protokolu bolo konanie pred úradom ukončené a úrad nezistil dôvod na odmietnutie ochrany, bezprostredne a ešte pred uplynutím tejto lehoty úrad oznámi medzinárodnému úradu skutočnosť, že je poskytnutá ochrana ochrannej známke, ktorá je predmetom medzinárodného zápisu v danej zmluvnej strane.

Toto ustanovenie zakladá povinnosť národným úradom oznamovať právny stav ochranných znáмок okamžite po skončení prieskumu, medzinárodný úrad tieto údaje zapíše do registra a zverejní v medzinárodnom vestníku.

Podľa tohto ustanovenia bude mať ktorákoľvek tretia osoba možnosť zistiť právny stav ochrannej známky ešte pred ukončením zákonom stanovenej lehoty na odmietnutie, ktorá je 12 alebo 18 mesiacov. Je to pozitívny a ústretový krok v otázke informovanosti tretích osôb aj širokej verejnosti zo strany známkových úradov, aj napriek tomu, že v činnosti týchto úradov pribudne viac administratívy.

Návrhy na nové zmeny a vylepšenia Madridského systému

Prijatými legislatívnymi zmenami v medzinárodných zmluvách Madridského systému sa etapa zmien systému ešte neskončila a zmluvné strany Madridskej únie spolu s medzinárodným úradom ako aj s ďalšími medzivládnyimi a stavovskými organizáciami hľadajú naďalej možnosti upraviť systém tak, aby sa stal jednoduchším, prehľadnejším a tým aj atraktívnejším, najmä pre jeho užívateľov, pretože tým je primárne určený.

Takýchto možností na zmeny v Madridskom systéme je niekoľko.

Prvá skupina návrhov na zmeny vyplýva priamo z ustanovení medzinárodnej zmluvy, pretože trojročná lehota na revíziu článku 9sexies skončí 1. septembra 2011. Na zasadnutiach Madridskej únie sa bude v predstihu na medzinárodnej úrovni diskutovať o sporných otázkach, ktoré neboli doriešené pri revíziách v rokoch 2008 a 2009. Sú to otázky, ktoré sa týkajú výlučne signatárskych krajín obidvoch medzinárodných zmlúv, ktorých je nesporne väčšia polovica. Ide o problém s uplatňovaním lehôt na odmietnutie ochrany vyznačenými krajinami a o problém výšky poplatkov. Problém lehôt na odmietnutie v podstate závisí na prispôbení národnej legislatívy niektorých krajín medzinárodnej zmluve. Ďalšia otázka sa týka používania individuálnych poplatkov podľa Protokolu namiesto štandardných dodatkových a doplnkových poplatkov podľa Dohody. Treba podotknúť, že individuálne poplatky sú podstatne vyššie než štandardné a ich priama aplikácia by mohla dosť zásadne predražiť systém, čím by sa sťažil prístup prihlasovateľov k registrácii ochranných známk podľa Madridského systému. To je hlavný dôvod, prečo niektoré krajiny naďalej trvajú na štandardných poplatkoch. Je však predpoklad, že do 1. septembra 2011 sa nájde konsenzus a sporné otázky sa k spokojnosti všetkých zainteresovaných strán vyriešia.

Druhou skupinou návrhov sú návrhy charakteru vízie, pretože zasahujú do samotnej podstaty systému a v prípade ich prijatia by zásadne zmenili charakter Madridského systému zápisu medzinárodných ochranných známk. Hlavná myšlienka spočíva v tom, že by medzinárodná ochranná známka nemusela byť založená na národnej prihláške alebo národnej ochrannéj známke, teda prihlasovateľ by mohol podať medzinárodnú prihlášku priamo na medzinárodný úrad. V súčasnosti sa skúmajú všetky aspekty vplyvu tohto návrhu, a to na medzinárodnej ako aj na národnej úrovni. Na medzinárodnej úrovni pôjde hlavne o zmenu alebo úpravu medzinárodných zmlúv, ktoré okrem iného aj presne určia právomoci a úlohy medzinárodného úradu v súvislosti so zápisom týchto známk aj s dopadom na ekonomickú stránku činnosti medzinárodného úradu.

Na národnej úrovni by to vyžadovalo tiež zmenu legislatívy v každej členskej krajine a prehodnotenie kompetencií národných úradov v súvislosti s konaním, vedením registrov, poplatkovým režimom, a pod. Podľa záverov z doterajších zasadnutí Madridskej únie sa dá konštatovať, že aj keď tento návrh je revolučný, možno ho považovať za realizovateľný, ale na konečný výsledok budeme musieť ešte počkať. Do tejto skupiny dosť zásadných návrhov možno zaradiť aj návrh na rozšírenie úradných jazykov Madridského systému. S iniciatívou prišli hlavne arabské krajiny, rusky hovoriace krajiny a Čína, t.j. krajiny, u ktorých počet obyvateľov a tiež aj počet medzinárodných ochranných známk nie je k celkovému počtu členov únie a k celkovému počtu známk zanedbateľný. Na prípravných rokovaníach Madridskej únie boli k tomuto návrhu aj pozitívne aj negatívne ohlasy. Pripravuje sa však kompromisné riešenie, ktorým by sa pripustili ďalšie jazyky, ale iba ako jazyky podania medzinárodných prihlášok, pričom jazyky konania a zápisov v registri by zostali nezmenené.

Niekoľko informácií a štatistických údajov ohľadom medzinárodného registra.
(údaje k 22.4.2010)

www.wipo.int – internetová stránka medzinárodného úradu

Madrid Expres a ROMARIN – dve databázy údajov z medzinárodného registra poskytované medzinárodným úradom online a bezplatne

- počet všetkých zápisov ochranných známok v medzinárodnom registri za celú dobu existencie systému presahuje číslo 1 200 000;

- počet všetkých živých zápisov ochranných známok, približne 532 000;

- počet živých zápisov ochranných známok s vyznačením Slovenskej republiky, približne 109 000;

- počet ochranných známok pôvodom z Slovenskej republiky bolo k 1.4.2010 približne 1650;

- rok 1893 – absolútne prvá zapísaná známka v registri „Russ-Suchard and Cie“ (už je neplatná);

- MOZ 158574 – „OFC^o LONGINES, obr.“ najstaršia platná známka v registri od 27.3.1893;

- MOZ 239229 – „HARMONY“ najstaršia platná známka v registri, pôvodom SK od 15.1.1921;

- MOZ 129348 – „METHIOCIL“ známka s aktuálne najnižším poradovým číslom v registri;

- MOZ 1035905 – „PRODUCT PARTNER“ známka s aktuálne najvyšším poradovým číslom v registri;

- MOZ 1000000 – známka „Grune Erde, obr.“ pôvodom z Rakúska;

- MOZ 513066(A až K) – jedna zo známok s najvyšším počtom prevodov (na 11 subjektov);

- MOZ 993805 – jedna zo známok s najdlhším zoznamom tovarov a služieb (asi 6500 pojmov, t.j. 26000 slov na 37 stranách);

Novartis – jeden z majiteľov s najväčším počtom ochranných známok - 2279 známok;

Nemecko – krajina s najvyšším počtom ochranných známok z hľadiska krajiny pôvodu, viac než 89 000

Zoznam zmluvných strán Madridského systému (k 01.04.2010)

Kód	Krajina		
AG	Antika a Barbuda	–	P
AL	Albánsko	D	P
AM	Arménsko	D	P
AN	Holandské Antily	–	P
AT	Rakúsko	D	P
AU	Austrália	–	P
AZ	Azerbajdžan	D	P
BA	Bosna a Hercegovina	D	P
BE	Belgicko	D	P
BG	Bulharsko	D	P
BH	Bahrain	–	P
BT	Bhutan	D	P
BW	Botswana	–	P
BX	Benelux *		
BY	Bielorusko	D	P
CH	Švajčiarsko	D	P
CN	Čína	D	P
CU	Kuba	D	P
CY	Cyprus	D	P
CZ	Česká republika	D	P
DE	Nemecko	D	P
DK	Dánsko	–	P
DZ	Alžírsko	D	–
EE	Estónsko	–	P
EG	Egypt	D	P
EM	Európske spoločen.	–	P
ES	Španielsko	D	P
FI	Fínsko	–	P
FR	Francúzsko	D	P
GB	Veľká Británia	–	P
GE	Gruzínsko	–	P
GH	Ghana	–	P
GR	Grécko	–	P
HR	Chorvátsko	D	P
HU	Maďarsko	D	P
IE	Irsko	–	P
IR	Irán	D	P
IS	Island	–	P
IT	Taliansko	D	P
JP	Japonsko	–	P
KE	Keňa	D	P
KE	Keňa	D	P

KG	Kirgizsko	D	P
KP	Kórejská ľud.dem.rep.	D	P
KR	Južná Kórea	–	P
KZ	Kazachstan	D	–
LI	Lichtenštajnsko	D	P
LR	Libéria	D	P
LS	Lesotho	D	P
LT	Litva	–	P
LU	Luxembursko	D	P
LV	Lotyšsko	D	P
MA	Maroko	D	P
MC	Monako	D	P
MD	Moldavka republika	D	P
ME	Čierna Hora	D	P
MG	Madagaskar	–	P
MK	Macedónsko	D	P
MN	Mongolsko	D	P
MZ	Mozambik	D	P
NA	Namíbia	D	P
NL	Holandsko	D	P
NO	Nórsko	–	P
PL	Poľsko	D	P
PT	Portugalsko	D	P
RO	Rumunsko	D	P
RS	Srbsko	D	P
RU	Ruska federácia	D	P
SD	Sudán	D	P
SE	Švédsko	–	P
SG	Singapur	–	P
SI	Slovinsko	D	P
SK	Slovensko	D	P
SL	Sierra Leone	D	P
SM	San Marino	D	P
SY	Sýria	D	P
SZ	Svazijsko	D	P
TJ	Tadžikistan	D	–
TM	Turkménsko	–	P
TR	Turecko	–	P
UA	Ukrajina	D	P
US	Spojené štáty	–	P
UZ	Uzbekistan	–	P
VN	Vietnam	D	P
ZM	Zambia	–	P

Spolu 85 zmluvných strán (D = Dohoda, P = Protokol)

* Benelux je spoločným úradom pre Belgicko, Holandsko a Luxembursko

Konferencia Duševné vlastníctvo na Slovensku X

26. apríla 2010, Banská Bystrica

Ochranné známky na internete

Rastislav Marčok

Odbor patentových fondov a informácií

Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky

Úvod

V tomto príspevku sú uvedené informácie o internetových stránkach, databázach a systémoch, týkajúcich sa ochranných známk s účinkami na území Slovenskej republiky.

Vzhľadom na členstvo SR v Európskej únii a Madridskom systéme medzinárodnej registrácie ochranných známk platia na našom území okrem označení zapísaných v Úrade priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky aj ochranné známky Spoločenstva (CTM, z angl. Community Trade Mark), registrované Úradom pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM, z angl. Office for Harmonization in the Internal Market) a medzinárodné ochranné známky s určením pre Slovensko alebo Európsku úniu, registrované Medzinárodným úradom Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO, z angl. World Intellectual Property Organization).

Všetky databázy a systémy uvedené v tomto príspevku boli k dátumu jeho publikovania voľne prístupné širokej verejnosti, bez poplatkov alebo potreby registrácie používateľa.

Všeobecné informácie

Internetové sídlo Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky s adresou <http://www.upv.sk> je komplexným zdrojom informácií o ochranných známkach pre používateľov zo Slovenska.

Na internetových stránkach úradu sú sprístupnené všetky relevantné informácie týkajúce sa ochranných známk s platnosťou na území Slovenskej republiky. Prehľadným spôsobom sú uvedené prepojenia na internetové stránky a databázy európskych a medzinárodných inštitúcií.

Všetky informácie sú priebežne aktualizované, zmeny v legislatíve, právnych predpisoch EÚ alebo medzinárodných dohodách sú okamžite doplnené na príslušných miestach stránky, tým ju možno považovať za najspoľahlivejší zdroj tohto druhu informácií na Slovensku.

Okrem informácií o možnostiach registrácie ochrannej známky na Slovensku, v EÚ alebo medzinárodným systémom vo viacerých krajinách sveta, sú k dispozícii na prevzatie všetky potrebné formuláre, prehľad poplatkov a kontaktné údaje na informačné centrum úradu. Sprístupnená je úplná metodika konania o prihláškach ochranných známk, v ktorej sú podrobne opísané náležitosti procesu posudzovania prihlášky ochrannej známky v úrade pred jej zápisom do registra ochranných známk.

Databázy úradu

Databáza ochranných známk registrovaných úradom umožňuje prístup k údajom o prihláškach ochranných známk a zapísaných ochranných známkach. Priama linka na databázu sa nachádza na adrese <http://www.upv.sk/?databazy-a-registre>.

Databáza obsahuje vybrané údaje z registra ochranných známk. Dostupnosť záznamov nie je ovplyvnená stavom konania o prihláške alebo právnym stavom zapísanej ochrannej známky.

K dispozícii je jednoduché vyhľadávanie podľa čísla a prihlasovateľa prihlášky alebo čísla a majiteľa ochrannej známky, alebo rozšírené vyhľadávanie podľa ďalších údajov. Na podrobnejšie oboznámenie sa s možnosťami a konkrétnymi príkladmi vyhľadávania je určený návod na vyhľadávanie, nachádzajúci sa priam pri linke na vstup do databázy.

Databáza je aktualizovaná denne. Údaje o poslednej aktualizácii sa nachádzajú v spodnej časti stránky. Údaje o ochranných známkach v databáze úradu na internete majú iba informatívny charakter, nenahrádzajú výpis z registra a nie sú použiteľné na právne úkony.

ROMARIN a Madrid Express

Na stránke Svetovej organizácie duševného vlastníctva <http://www.wipo.int> sú prístupné systémy na vyhľadávanie v údajoch o medzinárodných známkach registrovaných pre prihlasovateľom určené krajiny, ktoré sú členmi Madridského systému medzinárodnej registrácie ochranných známk (Madridská dohoda a protokol).

Systém ROMARIN je určený na vyhľadávanie v platných ochranných známkach registrovaných Medzinárodným úradom. Systém Madrid Express obsahuje okrem platných registrovaných známk aj tie, ktorých platnosť skončila počas ostatných šiestich mesiacov. Navyše obsahuje údaje o medzinárodných prihláškach a následných dezignáciách, ktoré ešte neboli zapísané do registra Medzinárodného úradu.

Obidva systémy poskytujú bežne dostupné možnosti vyhľadávania podľa základných údajov o ochranných známkach a sú aktualizované denne. Systém ROMARIN obsahuje podrobnejšie údaje k jednotlivým záznamom ako Madrid Express, okrem iného napr. údaje o platnosti medzinárodného zápisu známky v určených krajinách. Záznamy je možné prevziať zo zoznamu vyhladaných výsledkov v elektronickej forme vo formáte PDF.

CTM on-line

Databáza ochranných známk Spoločenstva obsahuje údaje o označeniach tovarov a služieb prihlásených alebo registrovaných pre Európsku úniu. Dostupná je na adrese <http://oami.europa.eu>.

Systém CTM on-line umožňuje vyhľadávať ochranné známky podľa znenia známky alebo podľa údajov o známke, akými sú údaje o prihlasovateľovi alebo majiteľovi, zoznam tovarov a služieb, pre ktoré je ochranná známka registrovaná a pod. Záznamy obsahujú podrobné informácie o stave známky, podaných námietkach a sporoch súvisiacich s registráciou.

Používateľ má možnosť nahliadnuť do histórie konania o každej známke od podania prihlášky až po registráciu či prípadný spor. Zoznam tovarov a služieb, pre ktoré je ochranná známka prihlásená alebo registrovaná, je k dispozícii vo všetkých jazykoch EÚ vrátane slovenčiny prostredníctvom systému Euroclass.

TMview

Názov TMview bol zvolený na označenie nového projektu Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu v spolupráci so Svetovou organizáciou duševného vlastníctva a národnými úradmi členských krajín EÚ.

Projekt sa týka prevádzky systému na vyhľadávanie ochranných známk prihlásených a registrovaných s účinkami v EÚ s databázou rozšírenou o údaje o ochranných známkach v každej z členských krajín. Systém bol uvedený do plnej prevádzky 13. apríla tohto roku. Na adrese <http://www.TMview.europa.eu> môžete vyhľadávať ochranné známky registrované ôsmimi úradmi (OHIM, WIPO, BX, CZ, DK, GB, IT a PT). Postupne budú do databázy pridávané údaje z ostatných členských krajín.

Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky pripravuje v spolupráci s OHIM-om integráciu údajov o ochranných známkach registrovaných na Slovensku do databázy TMview s ich sprístupnením ešte v tomto roku. Už teraz je možné zvoliť si prostredie systému TMview na vyhľadávanie v databáze, informácie a návody v slovenskom jazyku.

Po integrovaní údajov zo všetkých členských krajín bude v databáze dostupných takmer 8 miliónov ochranných známk z celej EÚ s dennou aktualizáciou nových a zmenených údajov. Časť záznamov bude k dispozícii vo všetkých jazykoch EÚ a systém bude prepojený s národnými databázami ochranných známk s podrobnejšími údajmi o stave a priebehu konania alebo platnosti známk.

WIPO Handbook

Metodická príručka Svetovej organizácie duševného vlastníctva je tvorená v spolupráci s členskými štátmi organizácie a odborníkmi na informácie z oblasti priemyselného vlastníctva. K príručke sa dostanete z hlavnej stránky WIPO cez po-

ložku menu s názvom Resources alebo priamo na adrese <http://www.wipo.int/standards/en/>.

Príručka obsahuje štandardy, odporúčania a usmernenia v oblasti priemyselnoprávných informácií a dokumentácie. S údajmi uvádzanými podľa týchto štandardov a odporúčaní sa používateľ stretne aj pri práci s databázami ochranných známkok, vestníkmi, rôznymi dokumentmi ako doklad o práve prednosti alebo výpis z registra ochrannej známky a pod.

Pre každého používateľa je prínosom oboznámenie sa so štandardmi a praktikami súvisiacimi s informáciami a údajmi o ochranných známkach. Používanie príručky môže napomôcť k lepšiemu pochopeniu obsahu informačných zdrojov o ochranných známkach, vyhľadaniu či spracovaniu výsledkov vyhľadávania v databázach a informačných systémoch. Súčasťou príručky sú bežne používané pojmy a skratky týkajúce sa priemyselného vlastníctva, ktorých význam a použitie sú názorne vysvetlené.

Elektronické časopisy

Záujemcovia o ďalšie informácie o ochranných známkach, napr. o vývoji legislatívy, sporov, trendov a udalostí, majú možnosť využívať špecializované informačné zdroje vydávané inštitúciami uvedenými v tomto príspevku.

Na internetovej stránke úradu sú prístupné linky na elektronické periodiká, ktoré možno odoberať formou elektronickej pošty s automatickým nastavením doručovania nového vydania alebo notifikácií o jeho dostupnosti.

Rešeršné služby ÚPV SR

Rešerše v ochranných známkach ako služba úradu pre verejnosť sa vykonávajú v dostupných databázach a informačných zdrojoch.

Formu, obsah zadania a rozsah výsledkov rešerše je možné dohodnúť si konzultáciou s odborným pracovníkom úradu. Telefonický kontakt na rešeršné pracovisko je 048/4300317 alebo 048/4300312.

Rešerš je možné objednať vyplnením formulára "Objednávka rešerše", ktorý sa nachádza na stránkach Úradu priemyselného vlastníctva v časti Dokumenty na prevzatie a jeho zaslaním elektronickou poštou na adresu resers@indprop.gov.sk, prípadne poštou na adresu úradu.

Táto služba je spoplatnená podľa Cenníka produktov a služieb ÚPV SR. Cenník je prístupný na internetovej stránke úradu, v študovni úradu alebo môže byť zaslaný na požiadanie.

CETMOS

Spoločná služba patentových úradov a im zodpovedajúcich inštitúcií krajín strednej Európy (Central European Trade Mark Observation Service).

Okrem ÚPV SR na projekte spolupracujú úrady Rakúska, Maďarska, Bulharska, Česka, Chorvátska, Poľska, Rumunska a Slovinska. Na internetovej stránke <http://www.cetmos.eu> sú uvedené podrobné informácie o projekte.

Služba je obdobou rešeršných služieb vykonávaných národnými úradmi v rámci systému ochrany známky Spoločenstva. Jej výhodami sú kratšia doba vybavenia, harmonizovaný prístup krajín v otázke vyhľadávania potenciálne zameniteľných označení, kompaktná a prehľadná rešeršná správa a možnosť ďalších konzultácií ohľadom výsledkov rešerše.

Služba je poskytovaná v anglickom jazyku, zadávateľ objednávky môže detailné informácie o projekte získať v ďalších deviatich jazykoch.

Ambíciou projektu je využiť skúsenosti participujúcich krajín s poskytovaním tohto druhu informačných služieb, skúseností z doteraz vykonaného veľkého počtu rešerší CTM, dosahujúceho desiatky tisíc rešerší ročne a osloviť nové cieľové skupiny ďalšími službami a harmonizovaným európskym prístupom.

O spoluprácu v rámci projektu CETMOS prejavili záujem aj patentové úrady ďalších krajín a v krátkom čase je možné očakávať jej rozšírenie i do ďalších častí Európy.

Rastislav Marčok

23. apríl 2010

Ochranné známky na internete

Rastislav Marčok

Odbor patentových fondov a informácií

Úrad priemyselného vlastníctva SR

Obsah

- ÚPV SR
- ROMARIN a Madrid Express
- CTM on-line
- TMView
- WIPO Handbook
- Elektronické časopisy
- Rešeršné služby ÚPV SR
- CETMOS

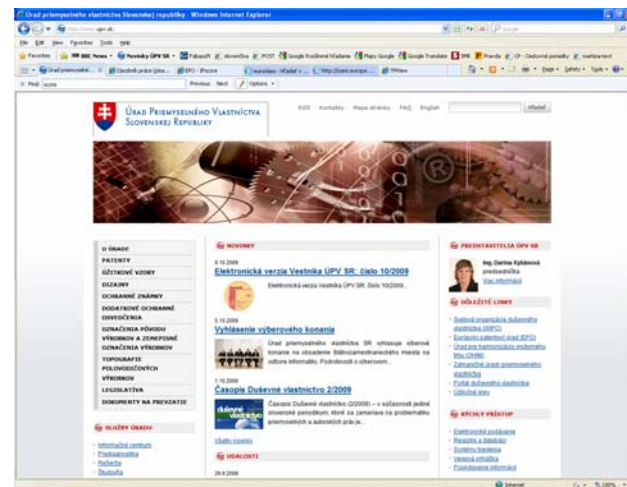

ÚRAD PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

- **ÚPV SR**
- ROMARIN
a Madrid
Express
- CTM
on-line
- TMView
- WIPO
Handbook
- Rešeršné
VX&E\
ÚPV SR
- CETMOS

- výnos Ministerstva financií SR
č. MF/013261/2008-132 o štandardoch
pre informačné VVP \ YHQMMSUY Y
- prehľad ČCHM členenie
- QRY grafika
- RSS

<http://www.upv.sk/>

- ÚPV SR
- **ROMARIN a Madrid Express**
- CTM on-line
- TMView
- WIPO Handbook
- Rešeršné VOĽ ÚPV SR
- CETMOS

: ,32 GDM Ei] \ RFKUDQQÊFK] Q P RN

- ROMARIN – platné UH IWM FIH SRGUREQH~GDM

<http://www.wipo.int/romarin>

- Madrid Express – DMHSDM UH IWM FIH SUKOãN

<http://www.wipo.int/ipdl/en/madrid/>

- ÚPV SR
- ROMARIN a Madrid Express
- **CTM on-line**
- TMView
- WIPO Handbook
- Rešeršné VOĽÚPV SR
- CETMOS

2 + ,0 GDM E i] DRFKUQQFK] Q P RN

- CTM (EÚ)
- IR (WIPO) s určením EM (= EÚ)

<http://oami.europa.eu/CTMOnline/RequestManager/en/SearchBasic#>

- ÚPV SR
- ROMARIN
a Madrid
Express
- CTM
on-line
- **TMView**
- WIPO
Handbook
- Rešeršné
VO&E\
ÚPV SR
- CETMOS

EÚ GDMi] DRFKUQQêFK] Q P RN

- CTM (OHIM - EÚ)
- IR (WIPO) s určením EM (= EÚ)
- členské NUDMQ (Ò (JDMr %; &= ' . * % ,7 D37
QMN{ UDM6. DRWMQp ãWW)

<http://www.tmview.europa.eu>

WIPO Handbook

- ÚPV SR
- ROMARIN a Madrid Express
- CTM on-line
- TMView
- **WIPO Handbook**
- Rešeršné VOĽA ÚPV SR
- CETMOS
- ~~ãWQDUG~~ QRP \ RGSRLčania a usmernenia
SUH~GDMIR RFKUDQQêFK] Q P NDFK R L
YHMQN GDM Ei] \ GRNXP HQW
- V WpP \ WHGHQD 1 &/ &) (
- SUHMNXP \ ~~ãWQDUG~~ SUD ~UDGRY
KHGUSRM RY] DXat YDQp VNUDM

~~KWS~~ Z Z Z Z ISR IQWQDUGVHQ

Elektronické časopisy

E-zine ÚPV SR

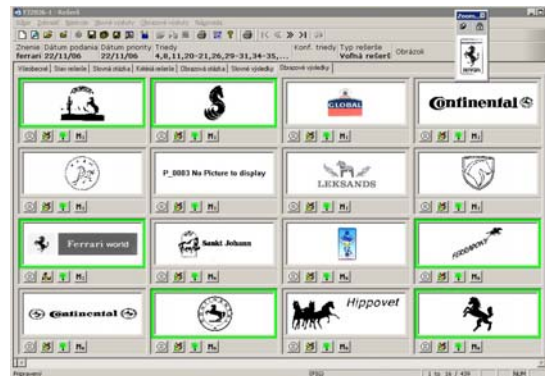

Rešeršné služby

- ÚPV SR
- ROMARIN a Madrid Express
- CTM on-line
- TMView
- WIPO Handbook
- **Rešeršné služby ÚPV SR**
- CETMOS

- VOXaE ~UDGX YHUMQWV
- YGRWXSQê FK GDMi] DFKDIQRUP DêQê FK] GURMFK
- W WpP \$ FVHWN ± komplexné rešerše – U] QHYê WMS\
- NRQJ XOMFIHQDWOč
- SRGP IHQN REMIGQ YN FHQQNQDIQMLQHM

<http://www.upv.sk/?resersne-sluzby>

frutexp FRUTEXPORT (Obrázok)	CTM značka 4437315 4437315	10.06/05
ANATA ANITA ART FRUITS GROUP (Obrázok)	CTM značka 4946315 4946315	08.03/06
Cabanifruit CABANIFRUIT (Obrázok)	CTM značka 5327771 5327771	20.09/06
FRUITBOX FRUITBOX (Obrázok)	CTM značka 5436421 5436421	10.11/06

- ÚPV SR
- ROMARIN a Madrid Express
- CTM on-line
- TMView
- WIPO Handbook
- Rešeršné VOĽA ÚPV SR
- **CETMOS**

- Central European Trade Mark Observation Service
- rešerš na ochranné] Q P N
- NUDQ W H Q M X Y S \ \$ 7 % * & = + 5 + 8 3 / 5 2 6 , 6 .
- EM (OHIM – CTM)
- 3') U H L Q V S U Y D

<http://www.cetmos.eu/>

<http://www.upv.sk/?cetmos>

ESET										
2009-05-13 Page 48										
Mark	Image	Class	Country	Reg. No.	Class	App. No.	Reg. date	Reg. date	Priority	Mark
ESEX		20 40 42	SK	183546	Reg.	2514-2000	2009-08-04	2009-01-11		Comm.
ESEX, s. r. o., ŠUP 1/1, 018 81 Nová Dubnica, SK										
ESTA		25 30 41 42	SK	162822	Reg.	1729-2000	2009-09-12	2000-11-18		Comm.
Trad.-holding, s. r. o., Patisady 62, 811 04 Bratislava, SK										
ESTAP		01 02 05 07 10 11 12 17 19 20 21 30 40 42	SK	193201	Reg.	1115-1000	1999-04-30	2000-11-18		Comm.
PESTAP, s. r. o., Hrabova 2, 831 01 Bratislava, SK										
ANRY		05 18 24 25 36	SK	167026	Reg.	1751-1000	1997-08-29	1999-11-17		Comm.
ANRY, Obstar, s. r. o., Blumentalská 13, 811 07 Bratislava, SK										
ESET SOFTWARE		09 16 42	SK	161886	Reg.	2072-1000	1995-07-20	1998-06-17		Comm.
ESET, spol. s r. o., Pionierska 8A, 831 02 Bratislava, SK										

Ďakujem za pozornosť!

Handwritten signature

OHODNOCOVANIE OCHRANNÝCH ZNÁMOK V SR – LEGISLATÍVA A PRAX

Ing. Peter Kardoš, PhD. EU, Bratislava

ABSTRAKT

Článok rieši problematiku ohodnocovania ochrannej známky ako významného faktora tvorby hodnoty v podniku. Po stručnom vymedzení základných pojmov týkajúcich sa ochrannej známky sa článok zameriava na analýzu jednotlivých faktorov vstupujúcich do výpočtu hodnoty ochrannej známky metódou licenčnej analógie. Zameriava sa najmä na faktory citlivé na hodnotu, pričom uvádza odporúčania k riešeniu problematických častí.

Úvod

Môžeme konštatovať, že význam ochrannej známky a stanovenia jej hodnoty najmä v posledných rokoch rastie a do budúcnosti je predpoklad častého ohodnocovania ochrannej známky z rôznych dôvodov. Či už je to v súčasnosti pravdepodobne najčastejšie využívaný nepeňažný vklad, zaradzovanie majetku do účtovníctva (najmä pri spoločnostiach vlastnených zahraničnými vlastníkmi), riešenie súdnych sporov, využívanie ochrannej známky ako predmetu záložného práva, ale aj potreba ohodnotenia nehmotného majetku a v rámci neho najmä ochrannej známky pri kúpno-predajnej zmluve a pri uzatváraní licenčných zmlúv. Tieto skutočnosti je potrebné vnímať v širších súvislostiach, kedy dochádza v spoločnosti k postupnému uvedomovaniu si významu nehmotného majetku v podniku ako jedného z rozhodujúcich prvkov tvorby hodnoty podniku a odčerpateľných zdrojov v budúcnosti. Cieľom príspevku je analýza možných postupov ohodnotenia ochrannej známky v podmienkach SR, vrátane poukázania na možné sporné oblasti pri ohodnotení. Výsledkom sú odporúčania, ako pristupovať k riešeniu jednotlivých problematických okruhov. Tieto odporúčania môžu byť využité najmä znalcami v odbore Priemyselné vlastníctvo na skvalitnenie nimi spracovávaných znaleckých posudkov.

1 Charakteristika pojmu ochranná známka

Pod pojmom **ochranná známka** rozumieme „slovné, obrazové, priestorové alebo kombinované označenie, ktoré je schopné odlíšiť výrobky alebo služby pochádzajúce od rôznych výrobcov alebo poskytovateľov služieb a je zapísané do registra ochranných známok u príslušného patentového alebo známkového úradu.“¹

Samozrejme, ochrannú známku je možné zdefinovať rôznym spôsobom, najmä v zahraničných literatúrach sú uvedené rôzne pojmy a charakteristiky. Už samotný názov ochrannej známky nie je v právnom systéme jednotlivých krajín jednotný. Vo Veľkej Británii sa používa pojem **trade mark**, v USA sa používa pojem **trademark**. V práve Európskej únie a v dokumentoch Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) a Svetovej obchodnej organizácii (WTO) sú využívané oba pojmy.² Niektorí odborníci uvádzajú, že tieto pojmy sú totožné, ďalší vidia v používaní pojmov „trade mark“ a „trademark“ odlišnosti.

¹ MALÝ, J.: Obchod nehmotnými statky. Praha: C.H. BECK, 2002

² PÍTRA, V.: Zákon o ochranných známkách. Komentár. Praha: C. H. BECK, 1996

V podmienkach Slovenskej republiky platí podobná definícia ako vo svojej práci uvádza Josef Malý, pričom samotná definícia je upravená Zákone č. 506/2009 Z.z. o ochranných známkach nasledovne:

„Označenie, ktoré môže tvoriť ochrannú známku, je akékoľvek označenie, ktoré možno graficky znázorniť a ktoré tvoria najmä slová vrátane osobných mien, písmená, číslice, kresby, tvar tovaru alebo jeho obal, prípadne ich vzájomné kombinácie, ak takéto označenie je spôsobilé rozlíšiť tovary alebo služby jednej osoby od tovarov alebo služieb inej osoby.“³

Ochranná známka je len to označenie, ktoré je zapísané v registri ochranných známok na Úrade priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky, teda na príslušnom známkovom úrade. Samozrejme, existujú aj nezapísané označenia, ktoré sa bežne používajú. Ide o známe logo firmy alebo výrobku, ktorý je používaný, ale nie je oficiálne registrovaný a teda nemôže požívať prvky ochrany, ktoré má ochranná známka. Tieto totiž ochranná známka získava práve zápisom do Registra ochranných známok.

Z horeuvedených definícií vyplýva základná funkcia ochrannej známky, ktorou je funkcia **rozlišovacia**. Spoločnosti s kvalitnou a známou ochrannou známkou môžu svoje výrobky predávať za podstatne vyššie ceny ako výrobcovia, ktorí vyrábajú tovar rovnakej kvality, ale ich ochranná známka je menej známa.

V zahraničí je bežné, že hodnota ochrannej známky sa vyčísľuje z rôznych dôvodov (napr. aktualizácia hodnoty ochrannej známky v účtovníctve v súlade s medzinárodnými účtovnými štandardami IFRS, resp. GAPP) a aktualizuje spravidla raz ročne. Zároveň sa zostavuje rebríček najhodnotnejších značiek sveta, ktorý sa taktiež každoročne aktualizuje. Uvádzame najnovšie štatistiky, ktoré boli uverejnené na stránke cs.wikipedia.org za rok 2009 a ich porovnanie so situáciou v roku 2006 a 2002⁴:

Tabuľka č. 1 Najhodnotnejšie ochranné známky sveta

Najhodnotnejšie ochranné známky sveta (v mld. USD)

	Rok 2002		Rok 2006		Rok 2009	
Por.	Ochranná známka	Hodnota OZ	Ochranná známka	Hodnota OZ	Ochranná známka	Hodnota OZ
1.	Coca-Cola	69,9	Coca-Cola	67	Coca-Cola	68,7
2.	Microsoft	64,1	Microsoft	56,9	IBM	60,2
3.	IBM	51,2	IBM	56,2	Microsoft	56,6
4.	General Electric	41,3	General Electric	48,9	General Electric	47,8
5.	Intel	30,9	Intel	32,3	Nokia	34,9
6.	Nokia	30	Nokia	30,1	McDonald's	32,3
7.	Disney	29,3	Toyota	27,9	Google	32
8.	McDonald's	26,4	Disney	27,8	Toyota	31,3
9.	Marlboro	24,2	McDonald's	27,5	Intel	30,6
10.	Mercedes-Benz	21,01	Mercedes-Benz	21,8	Disney	28,4

³ § 2 Zák. č. 506/2009 Z.z. o ochranných známkach

⁴ http://cs.wikipedia.org/wiki/Ochrann%C3%A1_zn%C3%A1mka

Ako je zrejmé z prehľadu, v prvej desiatke najhodnotnejších ochranných známk v priebehu siedmich rokov nastali zmeny len v oblasti samotného poradia, čo sa týka nových spoločností, sú zmeny minimálne. V roku 2006 je jedinou novou spoločnosťou v tomto poradí výrobca automobilov Toyota, ktorá túto pozíciu získala vďaka každoročnému rastúcemu predaju jej vozidiel. V roku 2009 zaznamenala značný rast hodnoty ochrannej známky spoločnosť Google. Hodnota značky Toyota síce rástla, ale aj napriek tomu obsadila horšiu pozíciu ako v roku 2006. V roku 2010 opätovne dôjde k zmenám v prvej desiatke, pričom je možné a pravdepodobné, že Toyota definitívne vypadne z prvej desiatky, v súvislosti so škandálmi v posledných mesiacoch.

2 Postupy ohodnocovania ochrannej známky

Z hľadiska postupov ohodnocovania sú v praxi zaužívané 3 základné prístupy, z ktorých každý obsahuje niekoľko metód. Ide nasledujúce prístupy:

- Ohodnotenie ochrannej známky na základe jej budúcich výnosov;
- Ohodnotenie ochrannej známky na základe vynaložených nákladov na jej vytvorenie a zápis;
- Ohodnotenie ochrannej známky na základe porovnania s inými ochrannými známkami.

V praxi sa využívajú všetky 3 spôsoby ohodnotenia, v Slovenskej republike zatiaľ absentuje, respektíve sa využíva len v minimálnej miere porovnávací metóda, teda ohodnotenie ochrannej známky na základe porovnávania s inými ochrannými známkami (OZ). V podmienkach SR sa pri tomto postupe uplatňuje tzv. bodová metóda. Ohodnotenie na základe vynaložených nákladov sa využíva najmä vtedy, ak známka ešte nebola využívaná a je nová, prípadne sa už nepoužíva a bola nahradená inou známkou. Jej využitie je časté aj v prípade, kedy je spoločnosť v konkurze a predpoklad jej ďalšej činnosti je diskutabilný.

V ďalšom texte sa budeme venovať práve ohodnoteniu OZ na základe jej budúcich výnosov, konkrétne metóde licenčnej analógie, keďže ide o metódu, ktorá sa využíva pri väčšine všetkých ohodnotení ochranných známk. Táto metóda je založená na princípe, že „hodnota nehmotného majetku sa rovná cene, ktorá by na trhu bola s najväčšou pravdepodobnosťou zaplatená za súhlas s využívaním rovnakého alebo podobného riešenia, prípadne za jeho prevod. Za právo k jeho využívaniu sa platí finančná náhrada, zvyčajne formou licenčných poplatkov v závislosti na skutočnom objeme výroby, pričom výška licenčných poplatkov sa vo väčšine prípadov stanovuje v percentách z čistej predajnej ceny“⁵. Výhodou tohto postupu je skutočnosť, že znalec sa môže oprieť o intervaly platených licenčných poplatkov, ktoré sú publikovanými niekoľkými autormi, napr. bývalým riaditeľom Českého známkového úradu p. Čadom. Treba spomenúť aj fakt, že intervaly licenčných poplatkov sú pomerne značné a v prípade, že znalec nemá dostatočnú prax v tejto oblasti, nemusí určiť licenčný poplatok správne.

Pri použití tejto metódy sa využíva nasledovný všeobecne známy vzorec:

$$\text{Hodnota OZ} = \text{RV} * \text{LP} * \text{KZ} * \text{PM} * \text{KK}^6$$

RV – ročný rozsah výroby

LP – licenčný poplatok

⁵ Mařík, M. a kol.: Metody oceňování podniku. Praha: EKOPRESS, 2003

⁶ Malý, J.: Obchod s nehmotnými statky. Praha: C.H. Beck pro praxi, 2002

KZ – koeficient zastarania, prípadne zhodnotenia
KK – koeficient miery kapitalizácie (prípadne koef. diskontnej sadzby)
PM – podiel nehmotného majetku na výrobe

3 Rozhodujúce faktory pri ohodnocovaní ochranných známk

Tieto faktory môžeme jednoducho odvodiť od predchádzajúceho vzorca na výpočet hodnoty OZ, keďže každý vstup môže významne ovplyvniť celkovú hodnotu ochrannej známky. V tejto časti len charakterizujeme jednotlivé faktory, riešeniu problémov, ktoré vznikajú v súvislosti s ich stanovením, sa venujeme v ďalšej časti.

Rozsah výroby – jedná sa o klasické tržby, ktoré spoločnosť ako celok dosahuje, respektíve bude dosahovať v budúcnosti. Znalec v tomto prípade neuvažuje ani s čistým ziskom ani s cash flow, ale s tržbami, keďže licenčné poplatky za použitie ochrannej známky sa odvíjajú práve od tržieb spoločnosti. Znalec má spravidla k dispozícii informácie o tržbách dosiahnutých v minulosti, zároveň by mal objednávateľ dodať aj predpokladané tržby na nasledujúce obdobia.

Licenčný poplatok – ide o poplatok, ktorý platí používateľ licencie ako odplatu za jej užívanie. Môže byť stanovený rôznymi spôsobmi, či už ako percento zo zisku, percento z tržieb, kombináciou (ročný paušál a percento zo zisku) a podobne. Spôsob stanovenia značne závisí od druhu nehmotného majetku, spôsobu jeho chránenia a na základe dohody medzi poskytovateľom a prijímateľom licencie. Pri ochranných známkach je najčastejšie zaužívaný spôsob stanoviť výšku licenčného poplatku od výšky tržieb, pričom táto je diferencovaná podľa druhu podnikania a druhu ochrannej známky (je logické, že pri všeobecne známej ochrannej známke bude licenčný poplatok podstatne vyšší).

Koeficient zastarania, prípadne zhodnotenia – pri nehmotnom majetku existuje vzťah medzi ich dĺžkou používania a hodnotou, ktorý však závisí najmä od typu nehmotného majetku. Pri know-how, patentoch a dizajnoch ich hodnota používaním klesá najmä z dôvodu technického pokroku, keďže po čase sú nahradené inými riešeniami. V týchto prípadoch používa znalec koeficient zastarania. Pri právach na označenie sa používa koeficient zhodnotenia len vo výnimočných prípadoch, najmä v prípade intenzívnej marketingovej kampane na hodnotené označenie.

Koeficient miery kapitalizácie – vypočítanú výšku licenčného poplatku je potrebné prepočítať na čistú súčasnú hodnotu, k čomu slúži koeficient miery kapitalizácie. V teórii financií je tento koeficient známy pod názvom odúročiteľ. Mal by zahŕňať jednak základnú bezrizikovú sadzbu danej krajiny, ale aj riziko vyplývajúce zo straty likvidity, nedostatočného odbytu výrobkov a podobne. Znalec v tomto prípade musí veľmi citlivo zvážiť výšku koeficientu miery kapitalizácie, keďže tento môže taktiež významne ovplyvniť hodnotu ochrannej známky. Práve v týchto prípadoch je žiadúce, aby mal znalec aspoň základné ekonomické vzdelanie za účelom posúdenia správnej výšky odúročiteľa.

Podiel nehmotného majetku na výrobe – pri ohodnocovaní ochrannej známky vzniká potreba eliminovania neznačkových výrobkov, teda výnosy použité v kalkulácii diskontovaného toku hotovosti sa musia vzťahovať len k značke, ktorá je hodnotená.⁷ Často spoločnosť chráni značkou len časť svojich výrobkov, ktoré je potrebné presne špecifikovať. Typickým príkladom je potravinárstvo – napr. výroba jogurtov a mliečnych výrobkov, kde podnik chráni všetky svoje výrobky hlavnou ochrannou známkou spoločnosti, ale má registrované aj ochranné známky s názvami jednotlivých jogurtov. Pri stanovení hodnoty známk jednotlivých jogurtov je potrebné konkrétne

⁷ HAIG, D.: Oceňování značky a jeho význam. Praha MANAGEMENT PRESS, 2002

špecifikovať, koľko tržieb za určité časové obdobie, spravidla jeden rok, prináša konkrétny výrobok chránený touto známkou.

4 Problémy pri ohodnotení OZ

4.1 Použitie vhodnej metódy

Vyhláška Ministerstva spravodlivosti SR č. 492/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov veľmi striktné stanovuje možnosti využívania len dvoch metód na ohodnotenie ochranných známk – metódu licenčnej analógie a metódu kapitalizácie odčerpateľných zdrojov. Znalci sa v názoroch, či je to správne alebo nesprávne, značne odlišujú. Na jednej strane argumentujú skutočnosťou, že v iných krajinách (napríklad Česká republika), vznikalo množstvo súdnych sporov, keď dvaja znalci stanovili odlišné hodnoty s použitím odlišných metód. Na druhej strane iní znalci uvádzajú, že podľa vyhlášky sa dá v praxi len orientovať, nie je možné podľa nej postupovať striktné.⁸ Je faktom, že prax často vyžaduje použiť aj výnosové metódy ohodnotenia, ktoré nie sú tak často používané, aby bolo možné dopracovať sa k presnejšiemu výsledkom. Zároveň často vzniká potreba použiť pri ohodnotení ochrannej známky nákladový prístup, prípadne porovnávacie metódy. V tejto súvislosti je potrebné spracovať aj slovenskú legislatívu tak, aby umožnila použiť aj iné modely, ktoré sa využívajú napríklad pri ohodnocovaní ochranných známk ako predmetu záložného práva v prospech bánk, čo začína byť v Slovenskej republike pomerne bežné.

4.2 Stanovenie správnej výšky licenčného poplatku

Výška licenčného poplatku je známa najmä pri patentoch, kde na základe dlhodobého pozorovania a skúmania boli stanovené licenčné poplatky pri patentoch v jednotlivých odboroch. Podľa odbornej literatúry môže licenčný poplatok najčastejšie predstavovať podiel 20 až 45 % zo zisku, ktorý nadobúdateľ licencie produkuje licenčnou výrobou.⁹ Problematickejšia situácia je pri ochranných známkach, kde sú licenčné poplatky určené len rámcovo, pričom interval je veľmi široký. Stanovenie licenčného poplatku teda závisí výhradne od znalca, jeho skúsenosti a odborných znalostí. Platí tu základná axióma, čím známejšia značka, tým vyšší licenčný poplatok. Pri well-known (preslávených, veľmi známych) ochranných známkach sú licenčné poplatky najvyššie. Komplikácie pri stanovení licenčných poplatkov pri ochranných známkach vyplývajú z rôzneho významu ochranných známk pri rôznych oblastiach podnikania. V niektorých oblastiach si zákazník vyberá výrobok alebo službu práve na základe ochrannej známky (napríklad kozmetika, potravinárstvo a pod.), keďže ide prakticky o homogénne produkty s minimálnou diferenciáciou – teda o kúpe môže do významnej miery rozhodnúť ochranná známka. V týchto odvetviach je licenčný poplatok za použitie ochrannej známky vyšší. Pri odvetviach, kde sa výber výrobku uskutočňuje na základe jeho technických parametrov (strojárstvo, výroba polotovarov, stavebníctvo a pod.), je význam ochrannej známky pre rozhodovanie zákazníka nižší. Aj tu však existujú výnimky.

Všeobecne je možné uviesť, že priemerne zavedené ochranné známky, netýkajúce sa zvláštnych odborov podnikania, požívajúce právnu ochranu v Českej republike, vykazujú pri skutočných licenčných zmluvách licenčný poplatok na úrovni

⁸ týždenník TREND, 22.11.2002, názov článku: Ani súdni znalci neveria v dokonalosť striktnej metodiky

⁹ Čada, K.: Oceňování nehmotného majetku, Praha: Institut oceňování majetku, 2002

okolo 1 % z objemu výrobkov a služieb, ktoré sú touto ochrannou známkou označované.¹⁰

Je však potrebné skúmať aj vzťah celého majetku podniku a jeho ochrannej známky, keďže v tejto súvislosti vzniká priama korelácia medzi hodnotou ochrannej známky a hodnoty majetku. Najmä pri ohodnotení podniku ako celku, kedy je hodnota podniku známa, by mal znalec na tieto skutočnosti prihliadať. Bolo by určite nesprávne vypočítať hodnotu ochrannej známky vo výške napr. 8 mil. Eur, keď hodnota celého majetku spoločnosti je 5 mil. Eur. Samozrejme, závisí to od konkrétnej situácie, hodnota používanej ochrannej známky sa zvyčajne pohybuje na úrovni 5 – 10 % celkovej hodnoty podniku, pri dlhodobo používanej a preslávenej známke môže jej výška predstavovať až 20 % hodnoty celého majetku. Tieto podmienky platia pri výrobnnej spoločnosti, pri spoločnostiach poskytujúcich služby, ktoré prakticky nemajú dlhodobý hmotný majetok (napr. ak sú v prenajatých priestoroch), býva často nehmotný majetok (ochranná známka a know-how) rozhodujúcim aktívom spoločnosti.

4.3 Prognóza tržieb do budúcnosti a dĺžia sledovaného obdobia

Niektorí zahraniční autori tvrdia, že znalec by si mal sám stanoviť budúcu výšku tržieb spoločnosti, keďže tento faktor je rozhodujúcou súčasťou znaleckého posudku. Domieľame sa, že tento názor je nesprávny, keďže znalec z odboru Priemyselného vlastníctva, ktorý vo väčšine prípadov nemá vysokoškolské ekonomické vzdelanie, nemôže stanoviť budúce tržby tak komplexne, ako to urobí objednávateľ, ktorý isté očakávania do budúcnosti má. V praxi sa stretávame so znaleckými posudkami, kde znalec na základe údajov posledného sledovaného obdobia stanovil rovnaké tržby pre všetky roky do budúcnosti, neuvažuje ani so žiadnym zvýšením ani znížením. Tento postup určite nespĺňa podmienku preukázateľnosti znaleckého posudku. Iní autori, napr. Čada, K. sa prikláňa k názoru, že tržby by mal plánovať samotný zákazník, keďže znalec nie je schopný komplexne plánovať tržby rôznych odvetví, prípadne by si mal znalec na kontrolu rozsahu výroby prizvať nezávislého odborníka z danej oblasti.

Aj pri plánovaní tržieb objednávateľom však zistíme, že objednávateľ vie naplánovať tržby na 3, maximálne na 5 rokov. V tejto súvislosti vzniká otázka, koľko rokov do budúcnosti je potrebné uvažovať pri ohodnotení ochrannej známky. K. Čada, riaditeľ Úradu priemyselného vlastníctva v Českej republike, vo svojej publikácii Oceňování nehmotného majetku uvádza, že lepšie ochranné známky spravidla sprevádzajú dobré a nadpriemerné výrobky bežne niekoľko desiatok rokov, niekedy aj dlhšie ako 100 rokov, takže reálne zistenie tejto doby je veľmi náročné. Zároveň však nemôžeme predpokladať, že potencionálny kupujúci je pripravený zaplatiť za prínosy ochrannej známky, ku ktorým dôjde v ďalekej budúcnosti, teda v horizonte niekoľkých desiatok rokov. „V týchto prípadoch sa teda hľadá doba všeobecne primeraná, kedy je možné kupujúceho žiadať, aby sa zaviazal k plateniu licenčných poplatkov. Zvyčajne ide o 10 ročné obdobie, ktoré je možné v odôvodnených prípadoch prekročiť, ale tak, aby nepresiahlo 15 – 20 rokov.“¹¹

V slovenskej praxi sa najčastejšie používa horizont 5 rokov, prípadne do konca najbližšieho prihlásenia známky (teda do konca 10-ročného obdobia od prihlásenia), znalci pravdepodobne predpokladajú, že OZ nebude opätovne predĺžená. Tento postup sa javí ako nedostatočný, keďže budúce výnosy ochrannej známky v období šiesteho až desiateho roku nie sú vôbec zohľadnené v jej hodnote. To môže najmä pri vyššej miere

¹⁰ Čada, K.: Oceňování nehmotného majetku. Praha: Vydavatelství Oeconomica-Praha, 2007

¹¹ Čada, K.: Oceňování nehmotného majetku, Praha: Institut oceňování majetku, 2002

kapitalizácie spôsobiť značné nepresnosti pri stanovení hodnoty. K. Čada uvádza, že 5-ročný horizont je možné využiť len pri tých ochranných známkach, ktoré nie sú dostatočne známe, prípadne boli užívané len v malom rozsahu. To znamená, že takýto krátky časový horizont určite nie je možné využiť pri well-known známkach (známky, ktoré sú veľmi známe a zžité, typu napr. kofola, markíza a pod.), ani pri bežných známkach, ktoré sa dlhšiu dobu používajú.

Zjednodušený príklad:

Predpokladáme, že v priebehu nasledujúcich 10 rokov spoločnosť dosiahne tržby 8 mil. Eur, s ročným rastom 2 %, licenčný poplatok je na priemernej úrovni 1 % tržieb, známka chráni 100 % produkcie a s koeficientom zhodnotenia v tomto prípade neuvažujeme. Úroková sadzba so zohľadnením rizika je na úrovni 9 %. Vypočítajte jej hodnotu pri nasledujúcich predpokladoch:

- 5-ročnej životnosti
- 10 ročnej životnosti

Výsledky sú nasledovné (tabuľka č. 2):

Roky	Rozsah výroby	Licenčný poplatok	Podiel na výrobe	Odčerp. zdroje	Koef. kapitaliz.	Hodnota
2010	8 000 000	80 000	1,00	80 000	1,09	73 394
2011	8 160 000	81 600	1,00	81 600	1,188	68 681
2012	8 323 200	83 232	1,00	83 232	1,295	64 270
2013	8 489 664	84 897	1,00	84 897	1,412	60 143
2014	8 659 457	86 595	1,00	86 595	1,539	56 281
2015	8 832 646	88 326	1,00	88 326	1,677	52 666
2016	9 009 299	90 093	1,00	90 093	1,828	49 284
2017	9 189 485	91 895	1,00	91 895	1,993	46 119
2018	9 373 275	93 733	1,00	93 733	2,172	43 157
2019	9 560 741	95 607	1,00	95 607	2,367	40 386
Spolu						554 381

Hodnota ochrannej známky pri týchto predpokladoch je pri 5 ročnej životnosti 322.769 €, pri 10 ročnej životnosti 554.381 €, teda o 72 % viac. V súvislosti so stanovením tržieb môžeme stanoviť nasledovné odporúčania:

- tržby na obdobie 3-5 rokov by mal stanoviť objednávateľ znaleckého posudku;
- následne by mal znalec pomocou percenta rastu alebo poklesu tržieb (podľa vývoja v prvých 5-tich plánovaných rokoch) stanoviť tržby pre ďalších 5 rokov;
- uvažovať s minimálne 10 ročným obdobím pre ochrannú známku, pri známych a dlhodobo používaných známkach odporúčame aj dlhšie obdobie.

4.4 Stanovenie koeficientu miery kapitalizácie (resp. diskontnej sadzby)

Mieru kapitalizácie z ekonomickej teórie poznáme pod pojmom odúročiteľ, pričom jej základnou úlohou je prepočet dosiahnutých budúcich príjmov a úžitkov z prenájmu na súčasnú hodnotu. Okrem bezrizikovej úrokovej sadzby by mala obsahovať aj prémiiu za stratu likvidity, prémiiu na riziko, infláciu a podobne. Jej stanovenie je teda pomerne náročné, pričom sa využíva prakticky vo všetkých oblastiach ekonomického života, pri ohodnocovaní sa s ňou najčastejšie stretávame pri stanovení trhovej hodnoty podniku ako takého.

Na jej stanovenie sa používa množstvo metód, medzi najčastejšie využívané patrí práve metóda priemerných vážených nákladov na kapitál (wacc), prípadne stavebnicová metóda. Tieto dve metódy je možné bez veľkých problémov využiť aj pri stanovení miery kapitalizácie súvisiacej s nehmotným majetkom. Nie je možné presne určiť intervaly, v ktorých by sa mier kapitalizácie mala pohybovať, odborná literatúra uvádza od 8 – 40 %, v Slovenskej republike sa používa na úrovni 6 – 25 %, neide však o ustálený interval.

Táto sadzba však môže významne vplývať na celkovú hodnotu ochrannej známky, čo je zrejmé z príkladu (použitý príklad z predchádzajúcej state). V tomto príklade bola použitá sadzba 9 %, uvádzame hodnoty OZ pri 10 ročnom využívaní pri rôznych intervaloch miery kapitalizácie od 6 – 15 %:

Tabuľka č. 3: Korelácia miery kapitalizácie a hodnoty ochrannej známky

Diskontný faktor v %	6,00	7,00	8,00	9,00	10,00
Hodnota OZ	638 640	608 520	580 493	554 381	530 025

Diskontný faktor v %	11	12,00	13,00	14,00	15,00
Hodnota OZ	507 279	486 013	466 108	447 456	429 959

Z predložených výpočtov vidíme, že hodnota ochrannej známky je značne ovplyvnená mierou kapitalizácie. Napríklad pri použití miery kapitalizácie 8 alebo 10 %, rozdiel predstavuje takmer 10 % celkovej hodnoty ochrannej známky, čo je významný rozdiel. Pri zvyšovaní miery kapitalizácie sa následne rozdiely v hodnote zmenšujú.

Odporúčania pri stanovení miery kapitalizácie je možné zhrnúť nasledovne:

- výpočet miery kapitalizácie musí byť v znaleckom posudku preskúmateľný. V prípade, že je problém s jej stanovením, znalec si môže prizvať konzultanta z odboru Ekonómia a manažment;
- odporúčame používať znalcom stavebnicovú metódu, ktorá je síce najjednoduchšia, ale je zrozumiteľná a pre potreby stanovenia hodnoty OZ postačujúca;
- pri výpočte miery kapitalizácie je možné pracovať aj s beta koeficientom, za účelom stanovenia rizikovosti odvetvia, v ktorom spoločnosť pôsobí. Priemerné koeficienty beta za jednotlivé odvetvia sú známe a sú publikované v rôznej odbornej literatúre (napr. www.damodaran.com).

Záver

Na hodnotu ochrannej známky vplýva množstvo faktorov, ktoré v mnohých prípadoch nie sú v znaleckých posudkoch dostatočne kvantifikované a ich nedostatočná analýza spôsobuje významné rozdiely medzi ohodnotením OZ a ich skutočnou trhovou hodnotou.

Jednotlivé faktory vplývajúce na hodnotu ochrannej známky prostredníctvom výnosovej metódy licenčnej analógie – objem výroby, koeficient zhodnotenia, koeficient miery kapitalizácie, výška licenčného poplatku, ale v neposlednom rade aj výber správnej metódy, sú v praxi používané viac menej rutinne, čo ale nie je správne. Ide totiž o veľmi špecifickú problematiku ohodnocovania, kde je potrebné pristupovať ku každému prípadu samostatne a analyzovať ho podrobne zo všetkých strán. Je potrebné zabezpečiť prepojenie teoretických znalostí v tejto oblasti s praxou, najmä

v oblasti skúmania výšky licenčných poplatkov v už realizovaných transakciách s úrovňou licenčných poplatkov využívaných pri spracovávaní znaleckých posudkov.

Literatúra

1. ČADA, K.: Oceňování nehmotného majetku, Praha: Institut oceňování majetku, 2002
2. ČADA, K.: Oceňování nehmotného majetku. Praha: Vydavatelství Oeconomica-Praha, 2007
3. HAIG, D.: Oceňování značky a jeho význam. Praha MANAGEMENT PRESS, 2002
4. MALÝ, J.: Obchod nehmotnými statky. Praha: C.H. BECK, 2002
5. MAŘÍK, M. a kol.: Metody oceňování podniku. Praha: EKOPRESS, 2003
6. PÍTRA, V.: Zákon o ochranných známkách. Komentář. Praha: C. H. BECK, 1996
7. týždenník TREND zo dňa 22.11.2002
8. Zák. č. 506/2009 Z.z. o ochranných známkach
9. www.justice.gov.sk
10. www.upv.sk
11. en.wikipedia.org

KONTAKTY

Meno: **Ing. Peter Kardoš, PhD.**

Adresa pracoviska: **Katedra podnikovohospodárska
Fakulta podnikového manažmentu
Ekonomická univerzita
Dolnozemska cesta 1, Bratislava**

Email: pkardos@corpora.sk

Skúsenosti z praxe pri ohodnocovaní ochranných známk.

Ing. Edita Litváková, patentový zástupca a súdny znalec

Je nesporné, že nehmotný majetok, ku ktorému patria najmä predmety priemyselného a iného duševného vlastníctva, t.j. aj ochranné známky má svoju peniazmi vyčísliteľnú hodnotu. Potreba stanoviť hodnotu ochranných známk sa v praxi vyskytuje stále častejšie a jej dôvodmi sú najmä:

- vklad nehmotného majetku do imania spoločností,
- predaj, kúpa nehmotného majetku,
- odovzdanie nehmotného majetku do zálohu,
- zakladanie podniku so zahraničnou majetkovou účasťou,
- keď je spoločnosť v konkurze alebo likvidácii,
- pre potreby súdnych sporov,
- vysporiadanie dedičstva,
- reklamné dôvody.

Metódy ohodnocovania nehmotného majetku

Stanovenie hodnoty nehmotného majetku je možné urobiť viacerými metódami. Podľa literárnych prameňov sa najčastejšie používajú metódy:

- porovnávacie,
- výnosové,
- nákladové.

Na stanovenie hodnoty nehmotného majetku sú najviac používané metódy výnosové a v odbornej literatúre sa doporučujú ako teoreticky najvhodnejšie.

K výnosovým metódam patria :

- metóda licenčnej analógie,
- metóda prírastku výnosu
- metóda predpokladanej straty výnosu
- reziduálne (zostatkové) výnosové metódy

V našich podmienkach je na stanovenie hodnoty nehmotného majetku najčastejšie používaná metóda licenčnej analógie a to hlavne na stanovenie hodnoty nehmotného majetku charakteru priemyselného vlastníctva (t.j. patenty, úžitkové vzory, dizajny, ochranné známky).

Metóda licenčnej analógie

Metóda licenčnej analógie je založená na teórii, že za právo užívať nehmotný majetok by užívateľ musel za súhlas oprávnenej osoby zaplatiť určitú cenu, pokiaľ by sám týmto právom alebo znalosťami nedisponoval. Za právo užívať nehmotný majetok sa platí primeraná finančná úhrada, obvykle formou licenčných poplatkov a to po dobu platnosti licenčnej zmluvy, resp. do konca užitočnej životnosti nehmotného majetku.

Ročnú hodnotu ochrannej známky je možné stanoviť na základe použitia nasledujúceho vzťahu:

$$HV = RV \times LP \times KZ \times KD \times PM$$

kde je

HV - ročná hodnota ochrannej známky,

RV - ročný rozsah výroby alebo služieb vo finančnom vyjadrení,

LP - licenčný poplatok v %,

KZ - koeficient zastarania, prípadne koeficient zhodnotenia ,

KD - diskontný faktor,

PM - podiel nehmotného majetku na výrobe alebo službách v %

Licenčný poplatok

Pre správne a objektívne ohodnotenie nehmotného majetku je potrebné stanoviť primeranú sadzbu licenčného poplatku v %.

Podľa odbornej literatúry je situácia v praxi SR pri stanovení výšky licenčného poplatku u práv na označenie a to najmä ochranných známok komplikovaná.

Komplikácie spôsobuje najmä fakt, že nie sú dostupné žiadne informácie o skutočných licenčných poplatkoch a rozdielny význam práv na označenie v jednotlivých odboroch podnikania.

Podľa K. Čadu všeobecne možno povedať, že pre priemerne zavedené ochranné známky, netýkajúce sa zvláštnych odborov podnikania, u skutočných licenčných zmlúv je licenčný poplatok spravidla stanovený na 1% z objemu výrobkov alebo služieb, ktoré sú ochrannou známkou označované.

Podľa J. Malého licenčný poplatok za použitie ochranných známk sa spravidla pohybuje v rozmedzí 1-2% predajnej ceny označovaného tovaru.

Podľa K. Čadu (publikácia Oceňování nehmotného majetku, Vysoká škola ekonomická v Prahe, Inštitút oceňovania majetku, 2002):

Významnými faktormi, ktoré ovplyvňujú výšku licenčného poplatku a smerujú k použitiu vyššej sadzby sú najmä:

- ✓ ochranné známky zapísané a používané v odbore, kde práva na označenie majú všeobecne mimoriadnu hodnotu,
- ✓ všeobecná známosť ochrannej známky,
- ✓ používanie známky v spojení s názvom, logom spoločnosti,
- ✓ dĺžka ochrany,
- ✓ dĺžka používania,
- ✓ rozsah ochrany v zahraničí,
- ✓ starostlivosť o známku,
- ✓ kvalita označovaných tovarov a služieb,
- ✓ zdarilosť, jednoduchosť, dobrá zapamätateľnosť označení, vzbudzovanie solídnosti a garancia dlhej tradície.

Významnými faktormi, ktoré ovplyvňujú výšku licenčného poplatku a smerujú k použitiu nižšej sadzby sú najmä:

- ✓ ochranné známky zapísané a používané v odbore, kde práva na označenie nemajú všeobecne mimoriadnu hodnotu,
- ✓ rozsah ochrany a používanie v zahraničí,
- ✓ spoločnosť je zadlžená a podnikanie vykazuje trvalú stratu,

Licenčný poplatok pre priemyselnoprávne nechránené riešenia. Je to napríklad nezapísané označenie. Licenčný poplatok býva nižší a môže dosahovať 35 % až 70% licenčného poplatku, ktorý je v danej oblasti podnikania obvyklý u registrovaných ochranných známk.

Ako postupovať pri stanovení hodnoty relatívne mladej ochrannej známky, ktorá sa doteraz používala iba krátko a nevybudovala si zvláštne postavenie na trhu? Alebo jej majiteľ ju prestal používať a nepoužíva ju už dlhšie obdobie (napr. pri konkurze a likvidácii)

V takom prípade sa doporučuje použiť nákladovú metódu a to môže byť:

- ✓ Metóda vychádzajúca z reprodukčnej ceny:

Táto metóda vychádza z nákladov, ktoré by bolo nutné vynaložiť na zriadenie hodnotenej ochrannej známky.

✓ Metóda vychádzajúca z precenenia historických nákladov:

Základom tejto metódy je precenenie všetkých nákladov vynaložených v minulosti na zriadenie a udržiavanie daného nehmotného majetku do súčasných cien.

Ide najmä o náklady na vytvorenie uvedeného označenia, marketingové náklady, náklady na reklamu, právne zastúpenie pri zaistovaní priemyselno právnej ochrany vrátane správnych poplatkov.

Literatúra a právne predpisy:

- ✓ Karel Čada : Obchodní tajemství a know-how, ÚPV Praha 1997,
- ✓ Karel Čada : Oceňování nehmotného majetku, Vysoká škola ekonomická v Prahe, Inštitút oceňovania majetku, 2002,
- ✓ Josef Malý : Obchod nehmotnými statky, C.H.BECK, 2002,
- ✓ Miroslav Jakubec, Peter Kardoš, Milan Kubica: Riadenie hodnoty podniku, KARTPRINT, 2005
- ✓ Zákon č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- ✓ Vyhláška MS SR č.490/2004 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č.382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- ✓ Vyhláška MS SR č. 492/2004 Z.z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku. Táto vyhláška ustanovuje metódy a postupy stanovenia všeobecnej hodnoty majetku znalcom
- ✓ Obchodný zákonník,
- ✓ Právne prepisy týkajúce sa ochranných známk

Praktické skúsenosti z oblasti právnej ochrany značky adidas v Slovenskej republike.

JUDr. Martin Fritz, advokát

Úvod

V oblasti právnej ochrany značky adidas na Slovensku pôsobím už viac ako 12 rokov. Za tento čas som sa stretol s viacerými možnosťami ochrany značky adidas. Išlo o postupy už podľa zrušeného zákona o ochranných známkach, zákon č. 55/1997 Z.z., zákona o ochrane spotrebiteľa č. 634/1992 Zb., ktorý bol nahradený zákonom č. 250/2007 Z.z., trestného zákona č. 140/1961 Zb., ktorý bol nahradený zákonom č. 300/2005 Z.z. ako aj zákona č. 271/2001 Z.z. o opatreniach proti porušovaniu práv duševného vlastníctva pri dovoze, vývoze a spätnom vývoze tovaru, ktorý bol nahradený zákonom č. 200/2004 Z.z.

Každý, z vyššie uvedených právnych predpisov mal pri použití v praxi svoje výhody aj nevýhody. V ďalšej časti by som rád podrobnejšie rozviedol niektoré aspekty ich aplikácie z pohľadu ochrany značky adidas. Pre majiteľov ochranných znáмок adidas je podstatná ochrana pred uvádzaním falzifikátov do behu na území Slovenskej republiky, pred výrobou falzifikátov a nedovoleným používaním ochranných znáмок adidas.

Zákon o ochranných známkach

Z praktickej stránky nebol zákon č. 55/1997 Z.z. nosným pri ochrane záujmov majiteľov ochranných znáмок adidas. Dôvodom nie tak častého používania tohto predpisu bola najmä tá skutočnosť, že pred vstupom Slovenska do Európskej únie nebola daná možnosť voľného pohybu tovaru zo zahraničia na územie Slovenskej republiky. Tento fakt sťažoval rôzne paralelné dovozy tovaru značky adidas na Slovensko. Po vstupe Slovenska do Európskej únie nastal v podstate voľný pohyb tovaru, ktorý sa prejavil zvýšeným výskytom paralelných dovozov tovarov značky adidas na území Slovenskej republiky vrátane dovozu secondhandového tovaru. V priamej súvislosti s týmto dovozom mnohé podnikateľské subjekty obchodujúce s týmto tovarom používajú bez súhlasu majiteľov ochranných znáмок adidas tieto ochranné známky na podporu svojho predaja. Ide najmä o označovanie svojich prevádzkárňí, výrobkov, reklamné kampane, označovanie motorových vozidiel a internetových stránok a pod. Uvedený zákon bol v praxi úspešne aplikovaný aj v prípadoch domácich výrobcov falzifikátov značky adidas.

Hlavnou výhodou postupu podľa tohto zákona bolo to, že nebolo potrebné venovať pozornosť subjektívnej stránke zodpovednosti osôb porušujúcich práva majiteľov ochranných znáмок adidas.

Ako úspešné sa dá vyhodnotiť použitie zákona 55/1997 Z.z. a to najmä voči rôznym domácim podnikateľským subjektom, kde až do prijatia novely zákona č. 200/2004 Z.z. neexistoval žiaden iný účinnejší spôsob, ako im zabrániť vo výrobe a distribúcii ich výrobkov neoprávnene označených ochrannými známkami adidas. Aj napriek zjavnému úspechu postupu podľa zákona o ochranných známkach je jeho nevýhoda v tom, že nebolo možné reálne okamžite zaistiť tovar, porušujúci práva majiteľa ochrannej známky. Porušovateľ týchto práv mal teda dostatok času, aby s týmto tovarom naložil tak, ako potrebuje. Okrem toho sa v praxi často vyskytli prípady, že porušovateľ stiahol po rozhodnutí súdu takýto tovar z niekoľkých väčšinou svojich prevádzok a ponechal ho u svojich zákazníkov s argumentáciou, že v zmysle uzatvorených obchodných zmlúv nemá už na takýto tovar dosah. Takýto tovar sa musel následne prácne fyzicky vyhľadávať v jednotlivých prevádzkach. Vo väčšine prípadov dotknuté subjekty tvrdili, že tovar už vrátili pôvodnému dodávateľovi, ktorý zase tvrdil, že už tovar zlikvidoval. Uvedený postup mal reálny praktický význam len v tých prípadoch, kde paralelne bežalo trestné konanie v ktorom bol takýto tovar zaistený a v prípade zastavenia tohto trestného konania alebo ak nebol vyslovený trest prepadnutia veci bol za predpokladu právoplatnosti rozhodnutia súdu v civilnej veci tento tovar reálne zlikvidovaný.

Praktický význam malo použitie tohto predpisu na prípady nedovoleného označovania prevádzkárni, automobilov a internetových stránok, kde bolo hlavným cieľom dosiahnuť odstránenie nedovoleného používania ochranných znáмок adidas.

Aj napriek vyššie popísaným nevýhodám bol prínos využitia zákona č. 55/1997 Z.z. v tom, že v prípade, ak podnikateľský subjekt neprestal porušovať práva majiteľov ochranných znáмок adidas, bolo možné v mnohých prípadoch vyhodnotiť takéto jeho pokračujúce správanie ako trestný čin.

Zákon o ochrane spotrebiteľa

V zákonoch o ochrane spotrebiteľa, teda v zákone č. 634/1992 Zb. ktorý bol nahradený zákonom č. 250/2007 Z.z., bola a je obsiahnutá úprava týkajúca sa porušovania práv duševného vlastníctva.

V zrušenom zákone č. 634/1992 Zb. sa podľa § 8 ods. 5 považovala za klamanie spotrebiteľa tiež ponuka alebo predaj výrobkov, alebo poskytovanie služieb porušujúcich niektoré práva duševného vlastníctva, ako aj skladovanie týchto výrobkov na účely ponuky alebo predaja. Túto definíciu prevzal aj Zákon č. 250/2007 Z.z. kde podľa § 5 ods. 2 sa za klamanie spotrebiteľa považuje tiež ponuka alebo predaj výrobkov alebo poskytovanie služieb porušujúcich práva duševného vlastníctva, ako aj skladovanie takých výrobkov s cieľom ponuky alebo predaja.

Aplikácia týchto zákonných ustanovení nebola v prípade ochranných známk adidas v praxi často využívaná a to aj napriek tomu, že do prijatia novely zákona č. 200/2004 Z.z. to bola v podstate jediná možnosť, kedy mohol štátny orgán konať na vnútornom trhu bez ohľadu na zavinenie. Hlavnou prekážkou postupu podľa zákona o ochrane spotrebiteľa boli dve skutočnosti. Prvou z nich bolo problematické zaistenie výrobkov porušujúcich práva duševného vlastníctva, kde tieto výrobky niekedy zostávali v prevádzkárňach porušovateľov týchto práv. Druhou bola legislatívna prekážka, ktorá znemožňovala orgánom dozoru nariadiť zničenie týchto výrobkov. Vo väčšine prípadov neboli majitelia ochranných známk okrem prvotného kontaktu a vypracovania odborných posúdení ďalej o výsledkoch konaní informovaní. Tieto výsledky sa dozvedali až z internetovej databázy. Následne dochádzalo k priamemu oslovovaniu porušovateľov týchto práv s tým, že im bola adresovaná žiadosť o vydanie vecí porušujúcich práva majiteľov ochranných známk adidas. Z praktického pohľadu sa dá povedať, že pokiaľ sa takéto osoby podarilo nájsť vo väčšine prípadov nám takéto veci vydali dobrovoľne sami. V súčasnej dobe, po prijatí novely zákona č. 200/2004 Z.z., ktorá umožňuje aktivity colných orgánov na vnútornom trhu, nepredpokladám časté používanie zákona o ochrane spotrebiteľa na prípady týkajúce sa ochrany duševného vlastníctva.

Rovnako ako som uviedol aj pri zákone o ochranných známkach, ak podnikateľský subjekt neprestal porušovať práva majiteľov ochranných známk adidas, bolo možné v mnohých prípadoch vyhodnotiť takéto jeho pokračujúce správanie ako trestný čin.

Trestný zákon

Trestno - právna ochrana práv k ochrannej známke bola upravená v zrušenom zákone č. 140/1961 Zb. v § 150 Porušovanie práv k ochrannej známke, obchodnému menu a chránenému označeniu pôvodu a to v ods. 1). Skutková podstata tohto trestného činu bola vymedzená tak, že k jej naplneniu došlo uvedením do obehu výrobkov alebo poskytnutím služieb označených označením totožným s ochrannou známkou, ku ktorej výhradné právo patrí inému, alebo označením s ňou ľahko zameniteľným. V novom trestnom zákone, zákon č. 300/2005 Z.z. je upravená skutková podstata trestného činu porušovania práv k ochrannej známke, označeniu pôvodu výrobku a obchodnému menu a to v § 281 ods. 1) tak, že trestného činu sa dopustí ten, kto uvedie do obehu tovar alebo poskytne služby neoprávnene označené označením zhodným alebo zameniteľnými s ochrannou známkou, ku ktorej právo používať ju patrí inému.

V prípade ochrany ochranných známk adidas je postup podľa trestného zákona druhým najčastejšie používaným postupom a zároveň aj najdlhšie používaným postupom. Bohužiaľ

nie vždy sa jeho aplikácia stretne s úspechom a v súčasnej dobe od trestno - právnych riešení upúšťame. Hlavnými dôvodmi je prekážka v podobe nutnosti preukazovať úmyselné zavinenie páchatel'a. Z mojich praktických skúseností postačuje na to, aby bolo zastavené trestné konanie aj to, že páchatel' vyrobí obuv označenú ochrannou známkou adidas a do jazyka každého polpáru z vnútornej strany umiestni svoje logo. Umiestnenie takého loga bolo orgánmi činnými v trestnom konaní vyhodnotené ako postačujúce na to, že táto obuv nie je ľahko zameniteľná s originálnou obuvou adidas. V podobe, v akej je kriminalita v tejto oblasti páchaná (predaj falzifikátov, priama výroba falzifikátov) je veľmi ťažké preukázať úmyselné zavinenie páchatel'a. Ďalším problémom sú komplikované a zdĺhavé procesné úkony ako je výsluch (výsluchy) v prípravnom konaní, v prípade zastavenia trestného stíhania, čo je veľmi častý výsledok prípravného konania, podávanie sťažností, účasť na hlavnom pojednávaní prípadne aj na odvolacom konaní. Pozícia poškodeného, v akej sú majitelia ochranných znáмок v tomto procese im poskytuje len možnosť napadnúť výrok rozsudku v časti o náhrade škody, pokiaľ nie je v prvostupňovom konaní táto škoda priznaná, čo je v drvivej väčšine prípadov. Ďalší problém je osud falzifikátov o ktorých bol vyslovený rozsudok prepadnutia veci. Vlastníkom takýchto vecí sa stáva štát. Nastupuje zdĺhavá komunikácia medzi štátnym orgánom, ktorý zastupuje štát a vlastníkom ochranných znáмок o tom, ako sa s vecami naloží. Nie vždy je táto komunikácia bezproblémová.

Zákon o opatreniach proti porušovaniu práv duševného vlastníctva pri dovoze, vývoze a spätnom vývoze tovaru

V historickom prehľade ide o najúspešnejší predpis v oblasti efektívnej ochrany práv majiteľ'a ochrannej známky adidas. Zákon č. 200/2004 Z.z. sa v súčasnej podobe vzťahuje na široký okruh držiteľ'ov tovaru ktorými sú dovozca, vývozca, príjemca, odosielateľ, prepravca alebo vlastník tovaru, ktorým sa porušuje právo duševného vlastníctva alebo tovaru, pri ktorom je podozrenie z porušovania práva duševného vlastníctva, alebo osoba, ktorá takýto tovar prechováva; na účely prijímania opatrení na domácom trhu je držiteľ'om tovaru osoba, ktorá tovar, ktorým sa porušuje právo duševného vlastníctva, alebo tovar, pri ktorom je podozrenie z porušovania práva duševného vlastníctva, vlastní, vyrába, ponúka, predáva, skladuje, prepravuje alebo prechováva.

Ako som uviedol v predchádzajúcom odseku, uvedený zákon sa vzťahuje na dve oblasti vzťahov. Prvou oblasťou je cezhraničný styk, ktorý v súčasnosti realizuje priamo len vo vzťahu s Ukrajinou. Ostatné nečlenské štáty Európskej únie sú zastúpené v menšej miere. Z praktického pohľadu je každé zaistenie tovaru v takomto cezhraničnom styku významné množstvom zaistených falzifikátov v jednom konaní. Použitím žiadneho iného spôsobu neboli nikdy dosiahnuté takéto významné množstvá zaisteného tovaru. Je však nutné poznamenať, že v takomto prípade sa len v malej miere darilo použiť zjednodušený postup

podľa § 7a zákona č. 200/2004 Z.z. Bolo to dané tým, že okruh držiteľov tovaru bol definovaný veľmi úzko a patrili sem len deklarant, dovozca, vývozca, príjemca, odosielateľ alebo vlastník falzifikátu alebo nedovolenej napodobeniny. Skoro vždy bolo potrebné podávať určovacie žaloby na súd, ktorý väčšinou konal v neprítomnosti žalovaných.

Je len na škodu veci, že colné orgány nevyužívajú viac túto možnosť najmä v prípadoch tranzitnej prepravy, nakoľko je to z hľadiska množstevnej efektivity najúčinnjší spôsob boja proti falzifikátom.

Po poslednej novele tohto predpisu je umožnená činnosť colných orgánov aj na vnútornom trhu Slovenskej republiky. Vzhľadom na krátkosť času, ktorý uplynul od zavedenia tejto novely nemáme k dispozícii veľa údajov. Dá sa však konštatovať, že všetky doteraz riešené prípady až na jeden sa skončili v rámci zjednodušeného postupu. Aktivity colných úradov na domácom trhu môžu v budúcnosti priniesť efekt v eliminácii koncových predajcov. Bude to však vyžadovať značnú dávku trpezlivosti nakoľko pôjde o značné množstvo predajcov s pomerne malým množstvom falzifikátov.

OZNAČENIA HRAČIEK A HIER SLOVENSKÝCH VÝROBCOV A DISTRIBUTÉROV

Eva Balážová, Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela, Banská Bystrica
Beata Puobišová, Vedecká hračka, Banská Bystrica

V sejfe niektorej košickej banky je uschovaný originál najstaršej hračky nájdenej na území Slovenska. Vo Vatikáne sa pohľadom na ňu potešil aj pápež Ján Pavol II., keď bola súčasťou veľkej výstavy devoncionálií a predmetov patriacich cirkvám. Je to hlinený vozík z otomanskej kultúry datovaný okolo roku 1600 pred n. l. Našli ho v Nižnej Myšli miestni nadšenci pri archeologickom prieskume v rokoch 1994-1995.¹ Tamojšie Cirkevno-archeologické múzeum vystavuje jeho kópiu (na obrázku; oproti originálu je obohatený o kolieska).

Ústredie ľudovej umeleckej výroby (ÚĽUV) v Bratislave eviduje² iba 18 výrobcov ľudových hračiek, z nich traja sa honosia titulom „majster ľudovej umeleckej výroby“. Avšak ani jeden dodnes nepoužíva registrované označenie svojich výrobkov (ani pravdepodobne podnikateľsky pravdepodobne najúspešnejší z nich, pán Martin Brxa z Turian).

KYJATICKÉ HRAČKY A HRAČKY Z DRÔTU

Jedinečný „grif“ výroby tradičných kyjatických hračiek kedysi „odkukal“ majster ľudovej umeleckej výroby Rudolf Stehlík z Veľkých Teriakoviec v Rimavsko-sobotskom okrese. od umeleckého stolára Antona Oboňu.³ Drevené farebné hračky zdobí špeciálnymi vlastnoručne vyrobenými nástrojmi unikátnym vyrezávaným ornamentom do tmavými farbami moreného bukového dreva tak, aby vynikol biely ornament.^{4,5} Význam kyjatických hračiek pre slovenskú kultúru postrehol už Mgr.

¹ Cengel, P. a kol.: *Na sútoku troch riek*. Prešov : Michal Vaška, 2000. ISBN 80-7165-233-1.

² <http://www.uluv.sk/product/>

³ Stehlík, R.: Budúcnosť drevenej hračky. In: *Hračky a hry v 21. storočí. Zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie na hrade Modrý Kameň, 2008*. Ed.: Mgr. Helena Ferencová, Mgr. Erika Antolová. Bratislava : SNM. 2008. ISBN 978-808060-224-6.

⁴ Szöcsková, A.: Posledný tvorca kyjatických hračiek. In: *Hospodárske noviny*, 19. 2. 2010. ISSN 1335-4701.

⁵ Gálik, O.: *Využitie tradície výroby drevených hračiek vo Filákově v študijnom odbore drevárstva a nábytkárska výroba*. Nepublikovaná bakalárska práca. Banská Bystrica : Fakulta prírodných vied, 2009.

Stanislav Vyparina, keď ich pred desaťročím zaradil vo svojej jedinečnej publikácii do zoznamu slovenských artefaktov, ktorým by mal patriť status označení pôvodu. Medzi historické, známe a potenciálne označenia pôvodu ako aj zemepisné označenia výrobkov zaradil napríklad hračky:

Gemerské hračky,
Slovenský klepáč,
Slovenský rapkáč,
Slovenské chrastidlo,
Slovenskú frndžalku/frndžadlo,
Slovenské trstinové drnčadlo,
Slovenskú víbovú píšťalku.

Slovenským špecifikom sú drôtené hračky, typické najmä pre Kysuce a Oravu, ktoré sú v expozícii slovenského drotárstva v Považskom múzeu v Žiline (z dôvodu rekonštrukcie Budatínskeho zámku v súčasnosti neprístupná). Tematiku hračiek z drôtu pútavo výskumne a faktograficky spracovala až Mexičanka Anna Mária Bűdy de Rocha.⁶ Z povahy hračiek z drôtu je zrejmé, že ich výrobcovia, ktorí ich rozniesli po svete, na prípadnú registráciu nejakých označení ani nepomysleli. Je len škoda, že dnes sú už zabúdané tieto krásne originálne hračky.

Z REGISTRA ÚPV SR

Analýzu ochranných známk sme robili podľa verejne dostupného registra a vyhľadávača v databázach Úradu priemyselného vlastníctva SR podľa stavu dňa 21. apríla 2010 o 18:00⁷ a na www.tmview.europa.eu.

Prehľad v SR platných ochranných známk, v ktorých zozname tovarov a služieb sú uvedené hračky (v triede 28 podľa Medzinárodného Niceského triedenia tovarov a služieb na účel zápisu známk), má 2011 položiek. Z toho 717 majiteľov má sídlo v Slovenskej republike. Takmer 80 % tvoria slovné a kombinované ochranné známky.

V slovných ochranných známkach sú v prevahe cudzojazyčné slová alebo ich časti. Iba málokteré evokujú automaticky očakávaný pocit hravosti či radosti.

Výraznou väčšinou sa ochrana vzťahuje na predaj a distribúciu hračiek, resp. vo významnej miere (cca 22 %) aj na využitie v rámci športových, wellnes a voľnočasových aktivít a v rámci podnikania médií (16 %).

Majiteľmi ochranných známk sú najmä obchodné firmy všeobecného charakteru. Rozšírený slovenský obchod s hračkami „DRÁČIK“ predstavuje v registri jediná ochranná dva roky platná známka – slovná č. 223599. Obchodná firma ADAMS vlastní štyri ochranné známky, ktoré sa vzťahujú najmä na konkrétne zahraničné hračky.

V širokom zozname tovarov, na ktoré sa vzťahoval zápis č. 102744 zo 17. mája 1919 na označenie „HARMONY“, boli uvedené aj hračky. Už pri prihlasovaní jednej z najstarších slovenských ochranných známk⁸ pre papierne v Harmanci mysleli majitelia fabriky na najmenších a ich hračky. A tak to zostalo dosiaľ – skôr na potešenie a pripomenutie histórie, ako reálne používanie. Avšak potenciál, ktorý v tomto zápise je, môže jeho súčasný majiteľ (SHP Harmanec, a. s.) príležitostne

⁶ Bűdy de Rocha, A. M.: Slovenské drôtené hračky na ceste okolo sveta. In: *Hračky a hry v 21. storočí. Zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie na hrade Modrý Kameň, 2008*. Ed.: H. Ferencová, E. Antolová. Bratislava : SNM. 2008. ISBN 978-808060-224-6

⁷ <http://registre.indprop.gov.sk/registre/searchForm.do?register=oz&adv=true>

⁸ Kováčiková, D., In: FÓRUM, Slovenská televízia 2, 22. 4. 2010.

využívať. Pri oslavách svojho jubilea tak spravil (možno i nevedome), keď poskytoval ako suvenír drobnú hračku.

Po 70 rokoch v 2001 zanikla ochranná známka „PERFEX“. Iba starší Považania by si ešte mohli na ňu spomenúť, keďže bývala na strojčekoch v mechanických hračkách. MATADOR HOLDING, a. s., je súčasným majiteľom „bubliny“ ochranných známok so základom „MATADOR“. Hračky s týmito označeniami začali svoju cestu k detskému spotrebiteľovi na púchovských a petržalských gumárenských kalandroch po roku 1932.

V Československu sa po roku 1950 sústredila výroba hračiek z plechu na Horehronie. Napriek relatívne zabezpečenému odbytú skončila však výroba dizajnérsky aj materiálovo-konštrukčne kvalitných a trvácnych (temer nezodratelných) hračiek skôr ako minulé storočie. Nielen na žiaľ pracovníkov závodov sústredených v koncerne Strojsmalt, ale najmä detí – už sa nebudú môcť hrať s takými hračkami ako kedysi ich starkí. Prekážkou veľkovýroby je v súčasnosti aj bezpečnostný predpis Európskej únie, podľa ktorého hračky z ohýbaného, zváraného či nitovaného plechu nepatria do rúk detí. Zostali len vyhladávaným vysoko hodnoteným zberateľským artiklom – či už sú to kolotoče, loďky, káče, autíčka, rôzne ňahavacie a ťahacie hračky, skákajúce zvieratká či zvukové pukačky. Poznámka: Na interaktívnych výstavách vedeckých hračiek, hier, hlavolamov a neškolských fyzikálnych experimentov (putovných i stálej VEDHRAČKA v Banskej Bystrici) sú zvukové plechové hračky v rámci experimentov a sú vďaka svojej jednoduchosti predmetom mimoriadneho záujmu návštevníkov.

Nádej revitalizácie výroby hračiek z plechu na Slovensku vzbudzuje registrácia kombinovanej ochrannej známky č. 203697, ktorej majiteľom je od roku 2002 STROJSMALT M P S, s. r. o., Pohorelská Maša.

V prehľade majiteľov ochranných známok na hračky sa nám nepodarilo odhaliť väčšieho či známeho reálneho slovenského výrobcu, ktorý je, resp. bol napr. členom zrejme zanikajúceho Cechu výrobcov drevených hračiek. Našli sme iba zanedbateľne málo výrobcov, ktorí majú alebo mali ochranu svojich hračiek, hier, hlavolamov, skladačiek či stavebníc zabezpečenú úžitkovým alebo priemyselným vzorom/dizajnom a súčasne aj ochrannou známkou. Podľa všeobecného názoru podnikatelia, ktorí investovali do ochrany technickej stránky riešenia by mali pociťovať potrebu a využívať ochranu s týmito produktmi súvisiacich označení. Príkladom takéhoto správneho postupu bola známka č. 172732 „GERDIG“ (slovná v úprave), ktorá zanikla potom, čo sa majiteľovi rovnomennej firmy nedarilo predávať patentovo široko medzinárodne chránený produkt. Hlavolam GERDIG-UFO vzbudil opravdivý záujem a získal ceny na zahraničných vynálezcovských výstavách v Bruseli a Budapešti.⁹ Spoluautorka článku rada spomína na to, ako sa v stánku ÚPV SR na GENIUS'98 zastavil prof. Ernő Rubik, ktorý keď pochopil originálne nastavovanie náročnosti na viacerých úrovniach, chcel okamžite získať vynálezcu JUDr. Gerharda Hunčagu do svojho tvorivého tímu.

⁹ *Desať rokov Úradu priemyselného vlastníctva SR*. Ed.: I. Bieliková, B. Puobišová. Banská Bystrica : ÚPV SR, 2003. ISBN 80-88994-25-X, str. 60.

Vo vyše 90, väčšinou pôvodných, seminárnych prácach, ktoré vypracovali študenti Pedagogickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v roku 2008 na tému „Drevená hračka“ nie je ani jediná zmienka o zaregistrovanom označení. V pomerne rozsiahlych seminárnych prácach sú spracované zaujímavé rozprávania výrobcov drevených hračiek na celom území Slovenska.

HRAČKA A SVET HOSPODÁRSTVA

Hry a hračky sú permanentne a prekvapujúco aj v „krízovej“ súčasnosti obchodne veľmi zaujímavý artikel. Ako vyplýva z analýz publikovaných vo februárových výstavných aktualitách najväčšej európskej výstavy hračiek 61. Spielwarenmesse v Norimbergu, trhovou úspešnosťou hračiek minimálne otriasla súčasná kríza. Analýzy sa však dotýkali najmä veľkých a zavedených firiem, ktoré mali vybudované svoje pevné postavenie na trhu aj vďaka kvalitnej ochrane svojich označení (Mattel, Ravensburger, Lego). Prejavilo sa to aj v udelených oceneniach. Na kontraktacom veľtrhu sa medzi 2700 vystavovateľmi z 59 štátov s vyše miliónom produktov Slovenská republika stratila – reprezentovali nás dve medzinárodné firmy, z ktorých jedna zadáva výrobu didaktických drevených hračiek východoázijským výrobcom a druhá je distribútorom zahraničných hier.

Iba máločo otrasie zberateľskými vášňami. Pre zberateľov budú mať hračky honosiace sa kvalitnými označeniami, predovšetkým registrovanými obchodnými a ochrannými známkami, vždy veľkú hodnotu. Či už pôjde o zbierky a výstavky bábik, macíkov, plechových hračiek, autíčok, lietadiel, modelov, kaleidoskopov alebo iných hračiek.

MEDVEDÍK A LEGO

Údajne najúspešnejšou hračkou XX. storočia bol medvedík z giengenskej dielne Margarety Steiff.¹⁰ Napriek tomu aj súčasná medzinárodná spoločnosť, ktorá vyše 100 rokov posiela do sveta prítulné originály Teddy-Bearov, zostala verná pôvodnému logu – plyšovému sloníkovi (Elefäntle) ich tvorkyne, ktorej pohnutý osud by mohol byť príkladom čestného cieľavedomého podnikateľského úsilia aj v súčasnosti. Dnes často počuť (a žiaľ, skôr iba počuť ako sa v iných súvislostiach v praxi uplatňuje) jej motto ako slogan „Für Kinder ist nur das Beste gut genug“¹¹ (Iba to najlepšie je dosť dobré pre deti).

Nie je zrejme náhoda, že podobné motto „Only the best is good enough“¹² sa pripisuje aj Olemu Kirkovi

Christiansenovi, vynálezcovi stavebnicovej kocky LEGO a v roku 1932 zakladateľovi skupiny LEGO.

Ako väčšiny úspešných subjektov, aj firmy LEGO sa dotýka poškodzovanie jej dobrého mena falošnými výrobkami iných. S rôznou piratelou firma

¹⁰ <http://www.bearlyamemory.com/Steiff%20125th%20Bear.htm>

¹¹ http://de.wikipedia.org/wiki/Margarete_Steiff

¹² <http://www.lego.com/eng/info/default.asp?page=corporate>

bojuje vyše 25 rokov.¹³ Väčšinou neúspešne, veď v obchodoch – a to aj renomovaných a „značkových“ – sa vyskytnú lacnejšie napodobeniny stavebníc

v atraktívnom a dôveru vzbudzujúcom balení. Preto popri pravidelnom zabezpečovaní medzinárodnej priemyselno-právnej ochrany nových originálnych technických riešení a priebežnom vyprševaní starších patentových a dizajnerských ochrán produktov firmy LEGO sa manažment dbajúci o branding korporácie snažil získať popri známej kvalitnej farebnej kombinovanej ochrannej známke vo viacerých

mutáciách aj ochrannú známku priestorovú. Mala ňou byť základná stavebnicová LEGO-kocka. Málokoho to prekvapilo, ale nevyšlo to! V novembri 2008 Európsky súdny dvor rozhodol o výmaze 3D známky z registra CTM.¹⁴

PlasmaCar a/a PingoCar a iné

O tom, že vždy sa nájdu neškrupulózní ľudia, ktorí sa pokúšajú parazitovať na dobrej a zavedenej ochrane, svedčí aj rôzne pomenúvanie a označovanie bezmotorového plastového autíčka pre jazdcov do 100 kg. Rozpohybuje sa na malých kolieskach vpred alebo vzad (podľa nastavenia/otočenia volantu) miernym natáčaním volantu a nakláňaním jazdca zo strany na stranu. Využívajúc fyzikálne zákony pri správne zosynchronizovanom nakláňaní jazdca a vhodnej kombinácii materiálov koliesok a podkladu možno dosiahnuť rýchlosť až 35 km/hod. Tento výstavne veľmi úspešný a oceňovaný hit ostatnej päťročnice na americkom hračkárskom trhu má originálny pôvod v Číne v autíčku označovanom ako FunCar. Právo na distribúciu autíčka v Kanade a USA údajne získal Timothy Kimber z Ottawy¹⁵, ktorý nadväzne premenoval autíčko na atraktívnejšie PlasmaCar a založil firmu Plasmar Inc. V SR autíčko distribuuju min. dve firmy, pričom jedna ich ponúka s označením PlasmaCarTM (tak je zapísaná aj CTM pre španielskeho majiteľa) a druhá z nich podala na tento výrobok prihlášku ochrannej známky PingoCar a ® už uvádza vo všetkých materiáloch a na webovej stránke.^{16, 17} K zmätku prispieva aj to, že v zahraničí sa ten istý výrobok od rovnakého čínskeho výrobcu China Kedu Baby Products Co., Ltd. označuje CTM 0000904934 „SKITTER“ pre talianskeho majiteľa¹⁸ a autíčko má obchodné označenie Skitter Twist Car.¹⁹

ZÁVER

Najmä na základe preferovania značkových oblečení a doplnkov mladými sme presvedčené o zmysluplnosti ochrany označení nielen pre výrobcov a poskytovateľov služieb, ale aj pre spotrebiteľov a zákazníkov. Je jednou z ciest, ktorá pomáha

¹³ <http://www.lego.com/en-US/default.aspx>

¹⁴ <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/7726700.stm>

¹⁵ <http://www.plasma-car.sk/ocenenia.php>

¹⁶ <http://www.pingocar.sk>

¹⁷ <http://www.bobocar.sk/>

¹⁸ <http://www.tmview.europa.eu/tmview/basicSearch.html>

¹⁹ <http://www.tinkertots.com/sktwcar.html>

upevňovať spoločenské vedomie o potrebe vážiť si a ochraňovať produkty tvorivého myslenia. Aj ochrana označení hračiek a ich efektívne používanie v spojení s ® k tomu môže a má prispievať. Preto sme zaradili problematiku ochrany duševného vlastníctva v primeranom rozsahu aj do kurzu „Hry a hračky ako prostriedky edukácie“, ktorý akreditovalo Ministerstvo školstva SR.

Použitá literatúra:

Balážová, E. et al.: *Hračky v škole*. Banská Bystrica : Vedecká hračka, 2004. ISBN 80-968131-3-7.

Vyparina, S.: *Označenia pôvodu a zemepisné označenia výrobkov*. Banská Bystrica : Úrad priemyselného vlastníctva, 2002. ISBN 80-88994-17-9.

Wallace, D. – Lexler, B.: *Illustrated Directory of Toys*. United Kingdom : Colin Gover Enterprises Ltd., 2007. ISBN 0-681-63614-9.

Darbyshire, L.: *Encyklopedie sběratele – Hračky a panenky*. Praha : Václav Svojtka and Co., 1999. ISBN 80-7237-036-7.

Kontakty:

PaedDr. Eva Balážová, PhD.

Pedagogická fakulta UMB

Ružová 13, 974 11 Banská Bystrica

048-4364317; ebalazova@pdf.umb.sk

Ing. Beata Puobišová

Vedecká hračka, obč. združenie

048-4164056; 0903-549243;

vedhra@pobox.sk

www.vedeckahracka.sk